

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**BEZPEČNOSTNÍ ASPEKTY ZÍSKÁNÍ STÁTNÍHO
OBČANSTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY**

Autor práce: Martina Venclová
Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost
Forma studia: Kombinovaná
Vedoucí práce: JUDr. Jozef Bandžak, Ph.D.
Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 1632/5b, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Martina Venclová

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: Bezpečnostní aspekty získání státního občanství České republiky

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Security Aspects of Obtaining Citizenship of the Czech Republic

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce (jméno a příjmení, včetně titulů): JUDr. Jozef Bandžak, Ph.D.

Datum zadání bakalářské práce (měsíc, rok): listopad 2024

Cíl bakalářské práce:

Cílem bakalářské práce je vyhodnocení stávajících postupů pro získání státního občanství České republiky, včetně prověřování žadatelů, a identifikace případných nedostatků v legislativním či praktickém zajištění bezpečnosti.

Student:	11.11.2024	Venclová
Martina Venclová	datum	podpis
Vedoucí práce:	13.11.2024	
JUDr. Jozef Bandžak, Ph.D.	datum	podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry:	16.12.2024	
doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	datum	podpis
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti:	17.12.2024	
doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.	datum	podpis
Rector:	20.1.2025	
doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	datum	podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval(a) samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucí(ho) a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

Martina Venclová

Děkuji vedoucímu bakalářské práce JUDr. Josefovi Bandžakovi, PhD. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

VENCLOVÁ, M. *Bezpečnostní aspekty získání státního občanství České republiky: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2025. 61 s. Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Josef Bandžak, Ph.D.

Klíčová slova: bezpečnost, prověrka, státní občanství, , trvalý pobyt

V bakalářské práci je analyzována problematika týkající se nabývání státního občanství České republiky, přičemž je kladen důraz na udělení státního občanství. V práci jsou identifikovány bezpečnostní aspekty při udělování státního občanství a prověřování žadatelů, pro zajištění bezpečnosti České republiky. Kvalitativním a kvantitativním výzkumem spočívajícím v analýze jsou shromážděny informace k aktuálním postupům získávání pobytového statusu na území České republiky, který je obligatorní podmínkou pro udělení státního občanství české republiky.

ABSTRACT

VENČLOVÁ, M. *Security aspects of obtaining citizenship of the Czech Republic: bachelor thesis*: České Budějovice: The Collage of European and Regional Studies, 2025. 61 pgs. Supervisor: JUDr. Josef Bandžak, Ph.D.

Keywords: citizenship, security, permanent residence, screening

The bachelor's thesis analyzes issues related to the acquisition of Czech citizenship, with a particular focus on the granting of citizenship. The thesis identifies security aspects in the process of granting citizenship and screening applicants to ensure the security of the Czech Republic. Quality and quantity aimed research in the form of analysis, information is gathered on the current procedures for obtaining residence status in the Czech Republic, which is a mandatory requirement for acquiring Czech citizenship.

Obsah

ÚVOD	9
1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	12
2 Definice a význam státního občanství	13
2.1 Nabývání státního občanství České republiky	14
2.1.1 Nabývání státního občanství ČR narozením	15
2.1.2 Nabývání státního občanství ČR osvojením.....	15
2.1.3 Nabývání státního občanství ČR určením otcovství.....	16
2.1.4 Nabývání státního občanství ČR nalezením.....	17
2.1.5 Nabývání státního občanství ČR prohlášením.....	17
3 NABÝVÁNÍ STÁTNÍHO OBČANSTVÍ ČR UDĚLENÍM	20
3.1 Podmínky udělení státního občanství	21
3.1.1 Podmínka trvalého pobytu.....	22
3.1.2 Podmínka znalosti českého jazyka a reálií	23
3.1.3 Bezúhonnost	24
3.2 Řízení ve věci udělení státního občanství České republiky	25
3.3 Státoobčanský slib	26
3.4 Prominutí splnění podmínek pro udělení státního občanství České republiky	26
4 BEZPEČNOSTNÍ ASPEKTY ZÍSKÁNÍ STÁTNÍHO OBČANSTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY	28
4.1 Soudní přezkum.....	30
5 METODOLOGIE VÝZKUMU	33
5.1 Analýza četnosti rozhodnutí o zamítnutí udělení státního občanství v období od roku 2020-2024.....	35
5.1.1 Rozhodnutí o zamítnutí žádosti z důvodu ohrožení bezpečnosti v letech 2020-2024.....	46

5.2 Analýza rozhodnutí správního orgánu ve věci žádosti o udělení státního občanství České republiky	47
5.2.1 Analýza rozhodnutí o zamítnutí žádosti o udělení státního občanství České republiky.....	48
5.2.2 Analýza rozhodnutí o zamítnutí rozkladu proti rozhodnutí o zamítnutí udělení státního občanství České republiky	49
5.3 Výsledek a shrnutí výzkumu	50
ZÁVĚR.....	53
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	55
SEZNAM PŘÍLOH	59
Přílohy	60

ÚVOD

Cílem bakalářské práce je analyzovat a vyhodnotit stávající postupy pro získání státního občanství České republiky, se zvláštním důrazem na prověřování žadatelů a mechanismy zajištění bezpečnosti. Problematika udělení státního občanství je v současné době velmi aktuálním tématem, a to nejen z pohledu právního, ale i z hlediska bezpečnostního, sociálního a mezinárodního. Udělování státního občanství je spojeno s otázkou národní bezpečnosti. Důkladné prověřování žadatelů je klíčovým faktorem pro udržení bezpečnosti České republiky. Udělením občanství vzniká trvalý právní svazek mezi osobou a státem, který je v českém právním řádu prakticky neodvolatelný, a proto je nezbytné posoudit nejen formální splnění zákonných podmínek, ale i možné latentní hrozby, jež by mohly z přijetí dané osoby do právního a politického společenství vyplývat.

Tato bakalářská práce se zaměřuje na analýzu bezpečnostních aspektů procesu získávání státního občanství České republiky, a to jak z hlediska platné právní úpravy, tak i z pohledu správní praxe Ministerstva vnitra a jeho spolupráce s bezpečnostními složkami státu. Cílem práce je vyhodnotit, zda stávající právní nástroje poskytují dostatečné záruky k ochraně bezpečnosti České republiky při rozhodování o udělení státního občanství, a identifikovat případné legislativní či aplikační nedostatky.

Státní občanství je jedním ze základních institutů veřejného práva, který vymezuje právní vztah mezi jedincem a státem. Udělení státního občanství je upraveno v zákonu č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky. Státní občanství představuje důležitý prvek identity jednotlivce a ovlivňuje jeho postavení nejen v rámci domácího právního řádu, ale i v mezinárodním kontextu. Státní občanství je stále nezbytným předpokladem pro plné zapojení do společenského a politického života daného státu. Poskytuje práva, jako je právo volit, být volen či využívat sociální zabezpečení konkrétního státu. V současné době však dochází k odlišnému vnímání významu státního občanství, a to především v důsledku globalizace. Díky volnému pohybu osob a možnosti získání dlouhodobého či trvalého pobytu se pro mnohé cizince může stát status občana dané země nevýznamným. Na jedné straně přináší změna státního občanství nové možnosti, zejména v podobě snadnějšího přístupu k právům a svobodám daného státu, na straně druhé se však některé z těchto výhod dají získat i jinými způsoby, například prostřednictvím pobytových oprávnění či režimů dvojího občanství. Státní občanství tak

zůstává významným právním institutem, avšak jeho role a hodnota v moderním světě procházejí postupnou proměnou.

Otázka státního občanství je důležitá i pro autorku práce. Pro osoby narozené před rokem 1993 může být situace specifická, vzhledem k rozdělení Československa a změnám právní úpravy občanství. Po rozpadu Československa se státní občanství České republiky určovalo podle zákona č. 40/1993 Sb., o nabývání a pozbývání státního občanství České republiky. Obecně platilo, že občané ČSFR, kteří měli k 31. prosinci 1992 občanství České republiky, se stali automaticky občany ČR. Pokud však někdo měl pouze občanství Slovenské republiky, občanem ČR se nestal.

V souvislosti s výše uvedeným nelze opomenout ani mezinárodní rozměr institutu občanství, který je reflektován zejména v rámci Evropské unie. Občanství členského státu zakládá zároveň i občanství Unie, a tím poskytuje jednotlivci celou řadu práv, mezi něž patří svoboda pohybu, právo pobytu na území jiného členského státu, právo volit a být volen v místních a evropských volbách či právo na diplomatickou a konzulární ochranu. Tyto aspekty dále podtrhují význam zodpovědného rozhodování o udělení státního občanství, které nemá dopad jen na vnitrostátní úroveň, ale i na mezinárodní vztahy a závazky České republiky vůči evropským a mezinárodním partnerům.

Současné bezpečnostní výzvy spojené s migrací, mezinárodním terorismem a hybridními hrozbami staví institut státního občanství do centra pozornosti státní správy i odborné veřejnosti. Prověření integrity a loajality žadatele o státní občanství je v této souvislosti jedním z nástrojů, jak zajistit, aby se do českého právního a politického společenství nedostaly osoby, jejichž působení by mohlo být v rozporu se zájmy státu nebo by mohlo narušit vnitřní bezpečnost. Klíčovou roli zde sehrává Ministerstvo vnitra, které je nejen správním orgánem odpovědným za rozhodování o udělení státního občanství, ale také ústředním koordinátorem spolupráce s bezpečnostními složkami státu.

Autorka práce proto považuje za nezbytné zkoumat otázku, zda současná legislativa poskytuje Ministerstvu vnitra a souvisejícím orgánům dostatečné nástroje k tomu, aby mohly účinně identifikovat a včas eliminovat rizika spojená s udělením státního občanství osobám, které by mohly představovat hrozbu pro bezpečnost České republiky. V rámci práce bude proto analyzována nejen právní úprava, ale i konkrétní rozhodovací praxe, statistiky zamítnutí žádostí a související judikatura, která může přispět

k lepšímu pochopení rovnováhy mezi ochranou bezpečnostních zájmů státu a ochranou základních práv žadatelů.

Předložená práce se tedy snaží propojit teoretický a praktický pohled na státní občanství a zdůraznit jeho význam v kontextu současných bezpečnostních a společenských výzev. Cílem je nabídnout nejen věcnou analýzu, ale i podněty pro případné úpravy právního rámce nebo zefektivnění aplikační praxe tak, aby institut státního občanství i nadále plnil svou klíčovou funkci – být garancí identity, právní jistoty a zároveň nástrojem ochrany základních zájmů a hodnot České republiky.

1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Cílem bakalářské práce je vyhodnocení stávajících postupů v rámci udělení a nabývání státního občanství České republiky. Při procesu posuzování žadatelů o udělení státního občanství se mimo jiné klade důraz na bezpečnostní aspekty udělení státního občanství konkrétní osobě. Při zpracování předkládané bakalářské práce se autorka práce zaměří i na identifikaci případných nedostatků v legislativním procesu a aktuálních problémů v praxi.

Pro dosažení takto ambiciózního cíle si autorka práce vytyčila hned několik vědeckých metod. V teoretické části bakalářské práce jsou využity především obecně teoretické vědecké metody, jako je literární rešerše, analýza a syntéza. K dosažení výše zmíněného cíle práce se autorka práce rozhodla provést výzkum, konkrétně analýzu zamítnutých žádostí o udělení státního občanství České republiky v období od roku 2020-2024. Další část výzkumu bude provedena formou polostrukturovaného rozhovoru s pracovníkem Odboru azylové a migrační politiky Ministerstva Vnitra. Jedním ze základních předpokladů a zároveň podmínky pro udělení státního občanství je prokázání doby, po kterou má žadatel na území České republiky povolený trvalý pobyt. Při žádosti o udělení povolení k trvalému pobytu přicházejí cizinci do styku s výše uvedeným správním orgánem, z tohoto důvodu autorka práce zastává názor, že je zapotřebí problematiku udělení státního občanství pojmut komplexně a okrajově se věnovat i povolení k trvalému pobytu.

S akcentem na zamýšlené naplnění cíle výzkumu, formulovala autorka práce následující výzkumnou otázku:

Jaká je četnost zamítnutí žádosti o udělení státního občanství České republiky z důvodu ohrožení bezpečnosti?

Pro upřesnění směru výzkumu se autorka rozhodla stanovit hypotézu výzkumného problému, u kterého má za to, že dostatečně konkretizuje výzkumný problém ve znění:

Současná právní úprava k udělení státního občanství České republiky je nastavena vhodným způsobem a nevyžaduje změnu.

2 Definice a význam státního občanství

Státní občanství představuje právní institut, jež vyjadřuje poměrně stabilní a dlouhodobý právní vztah mezi jednotlivcem a státem. Tento vztah zakládá nejen možnost uplatňovat specifická práva vyhrazená výlučně občanům daného státu, ale zároveň zahrnuje i závazky, které pro nositele tohoto statusu z daného svazku vyplývají.¹ Tento vztah ovlivňuje nejen možnosti pobytu a práce na území ČR, ale i právo volit a být volen, přístup k veřejným službám a ochranu ze strany českých úřadů v zahraničí.² Státní občanství zároveň zakládá i status občana Evropské unie.³ Státní občanství je historicky úzce spjato s koncepcí státu, který představuje převládající model uspořádání politické moci. Tyto moderní státy byly a stále jsou budovány na základě obyvatelstva, které sdílí společné jazykové, kulturní, náboženské a další znaky, tvořící historicky jednotné etnikum, jež tvoří základ legitimacy státní moci. Vývoj státního občanství přináší možnost nejen posílení politické identity, ale také rozšiřování jeho ekonomických a sociálních dimenzí, čímž se otevírá prostor pro zakotvení základních sociálních práv v rámci ústavního systému. Občanství tak slouží jako prostředek propojení právních a funkčních aspektů společenské integrace.⁴ Dle odborné společnosti, lze udělení státního občanství vnímat jako finální a institucionalizovaný akt, jímž je stvrzena integrace jedince do politického a právního společenství České republiky.⁵

Státní občanství v českém právním řádu představuje institut se značnou právní stabilitou, neboť jeho odnětí v zásadě není možné. Udělení státního občanství má proto ve většině případů nevratný charakter. Tato skutečnost podtrhuje význam a závažnost rozhodovacího procesu, v jehož rámci stát oprávněně posuzuje, zda konkrétní žadatel naplňuje kritéria pro vstup do trvalého právního svazku se státem.⁶ Tato skutečnost je zjevně reflektována v zákoně č. 186/2013Sb., o státním občanství České republiky

¹ PAVLÍČEK, V., *Ústavní právo a státověda*. II. díl, Ústavní právo České republiky. 2. aktualizované vydání. Student. Praha: Leges, 2015. s. 12-23

² Státní občanství, dostupné na internetu: <https://portal.gov.cz/sluzby-vs/udeleni-statniho-obcanstvi-cr-S10108> [citováno 2025.01.25]

³ BAUBÖCK R., PERCHINIG B., SIEVERS W. (EDS.) *Citizenship Policies in the New Europe – Expanded and Updated Edition*. Amsterdam University Press 2009 s. 249

⁴ Sněmovní tisk 827/0. Vládní návrh zákona o státním občanství České republiky [online]. [cit. 2025-25-04]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=6&ct=827&ct1=0>.

⁵ ŽÁK KRZYŽANKOVÁ, K., KÜHN, Z., BERAN, K., MARŠÁLEK, P., WINTR, J. et al. (ed.). *Právo jako multidimenzionální fenomén: pocta Aleši Gerlochovi k 65. narozeninám*. Kapitola: Státní občanství jako obrana jednotlivce, jako obrana státu. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2020. s. 8-15

⁶ KINDLOVÁ, M., Ústavnost soudní výluky u neudělení státního občanství z důvodu ohrožení bezpečnosti státu. In *Správní právo*. 2015, roč. XLVIII, č. 7-8, s. 404.

a autorka práce tuto skutečnost považuje za logický důsledek rigidního charakteru zmíněného zákona.

2.1 Nabývání státního občanství České republiky

Tato podkapitola se zaměřuje na jednotlivé způsoby, jimiž lze získat státní občanství České republiky, jak je stanoveno platnou legislativou. Cílem této části je představit a systematicky popsat všechny zákonem vymezené formy nabývání občanství, od narození až po specifické případy, jako je určení otcovství či nabytí občanství nalezením. Zvláštní pozornost je věnována tomu, jak tyto způsoby odrážejí principy státní suverenity, kontinuity státní příslušnosti i ochrany základních práv jednotlivce. Tento teoretický rámec poskytuje nezbytné východisko pro hlubší analýzu udělování občanství v následujících částech práce.

Státní občanství je považováno jako jeden ze stěžejních prvků každého moderního a suverénního státu, což se často odráží v tom, že pravidla jeho nabývání a pozbývání bývají zakotvena v právních normách nejvyšší právní síly – tedy v ústavě nebo ústavních zákonech. V České republice je tato oblast aktuálně upravena na úrovni ústavního zákona, konkrétně v článku 12 Ústavy České republiky (zákon č. 1/1993 Sb.), který vymezuje, že podmínky získání a ztráty státního občanství určuje zákon, a zároveň zaručuje, že nikdo nemůže být zbaven občanství proti své vůli. Listina základních práv a svobod, která je nedílnou součástí ústavního pořádku (usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb.), pak v článku 42 potvrzuje obecně přijímanou zásadu, že některá práva jsou vyhrazena výhradně občanům České republiky.⁷

Pro teoretické vymezení problematiky státního občanství je nejprve zapotřebí uvést všechny taxativně uvedené způsoby nabývání státního občanství. Pro účely naplnění cílů bakalářské práce se následně autorka hodlá věnovat především nabýváním státního občanství udělením. Zákon stanoví konkrétní způsoby nabývání občanství České republiky, přičemž v následujících podkapitolách bude autorka stěžejní způsoby objasňovat.

⁷ Sněmovní tisk 827/0. Vládní návrh zákona o státním občanství České republiky [online]. [cit. 2025-25-04]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=6&ct=827&ct1=0>.

2.1.1 Nabývání státního občanství ČR narozením

Prvním způsobem nabytí státního občanství je narození, přičemž dítě narozené na území České republiky získává občanství, pokud alespoň jeden z rodičů je českým občanem.⁸ Tento způsob patří mezi nejčastější. Při narození dítěte nerozhoduje, zda přišlo na svět na území České republiky, ale zda alespoň jeden z jeho rodičů byl v době narození českým občanem. Nehraje roli, zda se jedná o matku nebo otce, protože právní řád klade důraz na odvození státního občanství dítěte od kteréhokoli z rodičů.⁹ Tento princip se nazývá „*jus sanguinis*” a určuje státní příslušnost osoby na základě státní příslušnosti jejích rodičů v době narození dané osoby a v době nabytí státní příslušnosti touto osobou.¹⁰

Dalším principem nabytí českého státního občanství je princip, který upravuje zákon, přičemž stanoví, že „Ministerstvo udělí státní občanství České republiky dítěti, které se narodí na území České republiky a nenabude narozením státní občanství ani jednoho z rodičů a alespoň jeden z rodičů má na území České republiky ke dni narození dítěte povolen pobyt na dobu delší než 90 dnů.“¹¹ Tento princip se v odborné společnosti označuje za tzv. „*ius soli*“.¹² Ohledně nabývání státního občanství narozením lze konstatovat, že žádným způsobem nezávisí na vůli jednotlivce, dítěte, ani rodičů. Svojí povahou se jedná o jediný způsob nabytí státního občanství, na který má jedinec právní nárok.¹³

2.1.2 Nabývání státního občanství ČR osvojením

Dalším způsobem nabytí českého státního občanství je osvojení. K nabytí státního občanství uvedeným způsobem je zapotřebí rozhodnutí orgánu České republiky s podmínkou, aby alespoň jeden z osvojitelů měl v době nabytí právní moci rozhodnutí, státní občanství České republiky.¹⁴ V případě, že bylo rozhodnuto o osvojení dítěte orgánem jiného státu a alespoň jedním osvojitelem je český občan, tak se nabytí státního

⁸ Ust. § 4 zákona č. 186/2013Sb. o státním občanství České republiky

⁹ EMMERT, F., *Státní občanství na území České republiky v minulosti a současnosti*. Teoretik. Praha: Leges, 2016. s. 122-168

¹⁰ *Ius Sanguinis*, dostupné na internetu : https://home-affairs.ec.europa.eu/networks/european-migration-network-emn/emn-asylum-and-migration-glossary/glossary/ius-sanguinis_en [citováno 2025.01.28]

¹¹ Ust. § 29 odst. 1 zákona č. 186/2013Sb. o státním občanství České republiky

¹² *Ius Soli*, dostupné na internetu : https://home-affairs.ec.europa.eu/networks/european-migration-network-emn/emn-asylum-and-migration-glossary/glossary/ius-soli_en [citováno 2025.01.28]

¹³ EMMERT, F., *Dvojí občanství v českém právu*. Vyd. 2. Právní instituty. Praha: C.H. Beck, 2014. s. 28-41

¹⁴ Ust. § 8 zákona č. 186/2013Sb. o státním občanství České republiky

občanství České republiky řídí uznáním podle zákona o mezinárodním právu soukromém.¹⁵ Dítě získává české občanství až ode dne, kdy rozhodnutí o osvojení nabude právní moci, nikoli zpětně k datu jeho narození.¹⁶

2.1.3 Nabývání státního občanství ČR určením otcovství

Získání státního občanství prostřednictvím určení otcovství je dalším způsobem nabývání občanství. Samotný proces nabývání státního občanství lze zjednodušeně rozčlenit, a to na nabytí státního občanství odvozené od otce a v druhém případě se nabytí občanství odvozuje od souhlasného prohlášení obou rodičů. Nabývání státního občanství odvozeného od otce, upravuje zákon, který v předmětném ustanovení stanoví, že pokud matka dítěte nemá státní občanství České republiky, stává se dítě občanem České republiky okamžikem, kdy rozhodnutí soudu o určení otcovství českého státního občana nabude právní moci.¹⁷ Určení otcovství je v českém právním řádu vymezeno v zákoně č. 89/2012Sb. občanský zákoník.

Druhým, výše již avizovaným druhem, nabývání státního občanství je podmíněno souhlasným prohlášením obou rodičů dítěte, v určitých případech s určením otcovství na základě znaleckého posudku z oboru Zdravotnictví, odvětví Genetika. Rodiče mohou učinit společné prohlášení o určení otcovství tehdy, pokud je matka občankou některého členského státu Evropské unie nebo Švýcarska.¹⁸ V případě, že matka nepochází z těchto zemí a zároveň není osobou bez státní příslušnosti, je k tomuto prohlášení nutné doložit otcovství zmíněným znaleckým posudkem.¹⁹

Udělení státního občanství je ve výše uvedených případech doplněno v zákoně o zvláštní úpravu. V předmětných ustanoveních je například ze strany zákonodárce řešen případ účelového určení otcovství pro získání oprávnění k pobytu dítěte a jeho matky na území České republiky nebo zneužití systému státní sociální podpory v České republice, z těchto důvodů Ministerstvo Vnitra v žádostech zohledňuje následující skutečnosti, a to zdali otec :

¹⁵ Ust. § 9 zákona č. 186/2013Sb. o státním občanství České republiky

¹⁶ EMMERT, F. *Státní občanství na území České republiky v minulosti a současnosti*. Teoretik. Praha: Leges, 2016. s. 15-19

¹⁷ Ust. § 6 zákona č. 186/2013Sb. o státním občanství České republiky

¹⁸ Ust. § 7 odst. 1 zákona č. 186/2013Sb. o státním občanství České republiky

¹⁹ Ust. § 7 odst. 2 zákona č. 186/2013Sb. o státním občanství České republiky

- a) „žije s dítětem ve společné domácnosti, nebo je s dítětem v pravidelném kontaktu,
- b) podílí se na výchově dítěte a
- c) plní vyživovací povinnost vůči dítěti.“²⁰

2.1.4 Nabývání státního občanství ČR nalezením

Jedním z méně obvyklých způsobů získání státního občanství je situace, kdy je dítě nalezeno na území České republiky. Tento způsob je považován za původní formu nabytí občanství, zatímco není odvozen od jiné osoby.²¹ Zvláštností této varianty je to, že nejde ani o projev vůle samotného dítěte, které k takovému rozhodnutí nemá potřebné rozumové schopnosti, ani o úmysl třetí osoby. Občanství je tedy v tomto případě přiznáno automaticky z rozhodnutí státu, který tímto postupem předchází vzniku bezdomovectví.

Dítě, které je mladší než tři roky a je nalezeno na území České republiky, získává české státní občanství ke dni svého nalezení, pokud se do šesti měsíců od tohoto dne nezjistí, že je občanem jiného státu. Pokud vzniknou nejasnosti ohledně přesného dne nalezení, určí datum nabytí státního občanství Ministerstvo vnitra, a to buď z vlastního podnětu, nebo na základě žádosti podané zákonným zástupcem dítěte či jeho opatrovníkem.²² Dítě v tomto případě nezískává občanství ani okamžikem narození, ani na základě vydaného rozhodnutí. Pokud však nastanou nejasnosti ohledně data jeho nalezení, stanoví den nabytí státního občanství Ministerstvo vnitra. Toto řízení může být zahájeno buď na návrh zákonného zástupce či opatrovníka, nebo z iniciativy samotného úřadu.²³

2.1.5 Nabývání státního občanství ČR prohlášením

Dalším případem k nabývání českého státního občanství, jsou zákonem stanoveny případy na základě prohlášení příslušné osoby. Jednotlivé okolnosti k nabývání státního občanství prohlášením jsou uvedeny v ust. § 31 – 37 zákona č. 186/2013Sb. o státním občanství České republiky. Analýzou zmíněných ustanovení lze konstatovat, že

²⁰ Ust. § 28 odst. 1 zákona č. 186/2013Sb. o státním občanství České republiky

²¹ EMMERT, F. *Státní občanství na území České republiky v minulosti a současnosti*. Teoretik. Praha: Leges, 2016. s. 122-168

²² Ust. §10 odst. 1 zákona č. 186/2013Sb. o státním občanství České republiky

²³ EMMERT, F. *Státní občanství na území České republiky v minulosti a současnosti*. Teoretik. Praha: Leges, 2016. s. 122-168

zákonodárce tyto případy nabývání státního občanství implementoval do zákona především za účelem zjednodušeného nabytí občanství prohlášením v případě bývalých českých nebo československých občanů.

V kontextu této podkapitoly považuje autorka práce za účelné podotknout skutečnost, že příslušná ustanovení o nabývání státního občanství prohlášením, jsou jedním z nejčastěji novelizovaným okruhem v zákoně č. 186/2013Sb. o státním občanství České republiky. V roce 2019 byl zákon novelizován a byl upraven rozsah oprávněných osob, které mohly prohlášením nabýt české státní občanství. Do zákona byl vložen následující odstavec: Do zákona byl implementován odstavec týkající se okolnosti, kdy osoba, která má alespoň jednoho rodiče nebo prarodiče, jenž je či byl bývalým občanem dle uvedeného ustanovení, může získat státní občanství České republiky na základě prohlášení, pokud ke dni tohoto prohlášení není občanem Slovenské republiky.²⁴

Vložením tohoto odstavce došlo k rozšíření oprávněných osob na tři generace. Tato změna zákona byla zpočátku veřejností vnímána velmi pozitivně, s nadějí, že přinese komplexní řešení problémů spojených s nespravedlivým rozdělováním členů rodin a generací českých krajanů na občany a neobčany. Očekávalo se také, že napraví některé historické křivdy, zejména vůči bývalým občanům, kteří odešli do zahraničí v rozporu s tehdejšími zákony a byli za to zbaveni občanství. Během prvních tří let účinnosti novely se však ukázaly nové komplikace, kterým čelí ti, kdo mají zájem o nabytí nebo obnovení českého občanství. Hlavním problémem je, že mnozí potenciální žadatelé nejsou schopni doložit konkrétní okolnosti a časový rámec ztráty občanství u sebe nebo svých předků, což je podmínkou žádosti. Ocitají se tak v situaci, kdy nemají dostatek důkazů, a jejich žádost tak nemůže být vyřízena kladně. Dalším zjištěným nedostatkem je omezení ustanovení § 31 pouze na přímé potomky do třetí generace. V praxi totiž dochází k tomu, že se mezitím narodila další generace, která však už podmínky pro získání občanství podle současného znění zákona nespĺňuje.²⁵

V současné době Poslanecká sněmovna České republiky jedná o novele zákona č. 186/2013Sb. o státním občanství České republiky, připravovaná novela by mohla znamenat změnu především v ustanoveních týkajících se nabývání státního občanství

²⁴ Článek I, bod 1 zákona č. 207/2019Sb. kterým se mění zákon č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů

²⁵ Sněmovní tisk 827/0. Vládní návrh zákona o státním občanství České republiky [online]. [cit.2025-25-04]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=6&ct=827&ct1=0>.

prohlášením. Jednou z navrhovaných změn je implementace dalšího odstavce do ust. § 31, a to v návaznosti na snahu napravit historické křivdy spojené s nedobrovolným pozbytím státního občanství v období totalitního režimu, rozšířil český zákonodárce možnosti nabytí státního občanství České republiky také na potomky osob, které byly v minulosti zbaveny československého občanství. Konkrétně právní úprava umožňuje, aby státní občanství České republiky mohly nabýt i osoby, které nejsou ke dni učinění prohlášení státními občany Slovenské republiky, a zároveň splňují podmínku přímé pokrevní linie s praprarodičem, jenž v období mezi 25. únorem 1948 a 28. březnem 1990 pozbyl státní občanství Československa (či jeho následnických forem) propuštěním ze státního svazku nebo v důsledku nabytí občanství cizího státu, s nímž tehdejší Česká republika uzavřela bilaterální smlouvu upravující otázku zamezení vzniku dvojího občanství. Dalším klíčovým předpokladem je, že dotčený praprarodič nebyl ke dni 1. ledna 1969 státním občanem Slovenské socialistické republiky, resp. toto občanství nenabyl ani po tomto datu.

Tato legislativní úprava vychází z humanitárních a morálně-politických důvodů a představuje právní nástroj, který reflektuje historický vývoj a složitost československého státoobčanského dědictví. Zároveň však nastavuje poměrně přísné a úzce vymezené podmínky, čímž se snaží zabránit případnému zneužití tohoto právního institutu.²⁶

²⁶ Sněmovní tisk 827/0. Vládní návrh zákona o státním občanství České republiky [online]. [cit. 2025-25-04]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=6&ct=827&ct1=0>.

3 NABÝVÁNÍ STÁTNÍHO OBČANSTVÍ ČR UDĚLENÍM

Tato kapitola se podrobně věnuje udělení státního občanství České republiky formou naturalizace, tedy na základě individuální žádosti cizince. Cílem je objasnit procesní rámec, zákonné podmínky a praktické aspekty tohoto způsobu nabývání občanství, který v sobě spojuje nejen administrativní a právní rovinu, ale i významné bezpečnostní a integrační aspekty. V této části je akcentována role státu jako garanta, jenž pečlivě zvažuje každou žádost s ohledem na ochranu veřejného pořádku a bezpečnosti. Následující podkapitoly rozpracovávají konkrétní požadavky kladené na žadatele i specifika správního řízení.

Získání státního občanství České republiky formou udělení vyžaduje podání žádosti a splnění konkrétně stanovených podmínek, které se zpravidla vztahují k délce a charakteru pobytu žadatele na území České republiky a k jeho celkové integraci. V určitých případech lze tyto podmínky individuálně odpustit, a to s ohledem na osobní situaci žadatele. Současná právní úprava zároveň umožňuje jednodušší proces udělení občanství těm osobám, u nichž se prokáže, že jejich přijetí bude mít významný přínos pro Českou republiku, ať už v oblasti vědy, školství, kultury, sportu nebo jiného veřejného zájmu. Při rozhodování se bere v úvahu i bezpečnostní hledisko a ochrana národních zájmů. Podmínkou dokončení celého procesu je složení státoobčanského slibu věrnosti České republice.²⁷ Jednotlivé podmínky, má autorka práce v úmyslu vymezit v další podkapitole.

Provedené změny v legislativě umožňují českým občanům držet i jiné státní občanství. Od roku 2014 Česká republika uznává dvojí občanství, což znamená, že občané ČR již při získání cizího občanství nemusí automaticky ztratit to české.²⁸ Stejně tak cizinci, kteří získají české státní občanství, si mohou ponechat své původní státní občanství, ovšem za předpokladu, že tento postup umožňuje právní řád příslušného státu.

²⁷ Sněmovní tisk 827/0. Vládní návrh zákona o státním občanství České republiky [online]. [cit. 2025-25-04]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=6&ct=827&ct1=0>.

²⁸ Dvojí státní občanství, dostupné na internetu: https://mzv.gov.cz/paris/cz/konzularni_informace/konzularni_agenda_matricni_overovaci/statni_obcanstvi_cr/dvoji_obcanstvi/index.html [citováno 2025.20.02]

3.1 Podmínky udělení státního občanství

Podmínky, které musí žadatel o udělení státního občanství České republiky splnit, představují klíčový nástroj k posouzení jeho integrace do české společnosti a zároveň k zajištění, že proces naturalizace neohrozí bezpečnostní či sociální stabilitu státu. Tato podkapitola přehledně shrnuje základní legislativní požadavky, mezi něž patří zejména povolení k trvalému pobytu, znalost českého jazyka a reálií, bezúhonnost a další související povinnosti. Výklad podmínek je zásadní pro porozumění praktickému fungování celého procesu udělení státního občanství a tvoří nezbytný základ pro navazující analýzu správní praxe.

Zákon výslovně uvádí, že žadateli může být státní občanství České republiky uděleno tehdy, pokud prokáže svou integraci do české společnosti, a to především v rovině rodinných, pracovních či sociálních vazeb, a současně naplní veškeré další podmínky stanovené v § 14 příslušného zákona.²⁹ Předmětné ustanovení čítá osm odstavců, ve kterých jsou podmínky pro udělení státního občanství taxativně vymezeny, v následujících kapitolách budou tyto podmínky důkladně vymezeny.

Zákon rovněž pozitivně vymezuje, který orgán veřejné moci je oprávněn k udělení státního občanství, přičemž o udělení státního občanství České republiky rozhoduje ministerstvo.³⁰ Při procesu vyhodnocení udělení občanství, ministerstvo pečlivě vyhodnocuje splnění všech podmínek a v případě, že udělení státního občanství by ohrozilo bezpečnost státu, jeho svrchovanost a územní celistvost, demokratické základy, životy, zdraví, nebo majetkové hodnoty, tak státní občanství neudělí.³¹ Nejvyšší správní soud v tomto kontextu ve svém rozsudku ze dne 25. března 2021 uvedl následující: „Koncepce právní úpravy státního občanství tradičně vychází z principu suverenity státní moci, a je proto výsostným právem státu určovat podmínky, za kterých se nabývá a pozbývá státní občanství. Z této argumentace lze dovodit, že pokud cizinci občanství není uděleno, nezasahuje se tím do žádného ústavně chráněného práva. Stát má tak při rozhodování o nabývání státního občanství cizincem značně široký prostor pro uvážení, které má však v právním státě vytyčené mantinely a stanovená pravidla hry.“³²

²⁹ Ust. §13 odst. 1 z. č. 186/2013Sb. o státním občanství České republiky

³⁰ Ust. §11 odst. 1 z. č. 186/2013Sb. o státním občanství České republiky

³¹ Ust. §13 odst. 2 z. č. 186/2013Sb. o státním občanství České republiky

³² Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25.3.2021 sp. zn. 1 As 486/2020-37

3.1.1 Podmínka trvalého pobytu

Lze konstatovat, že udělení státního občanství České republiky, probíhá ve dvou fázích, přičemž první z nich je získání povolení k trvalému pobytu.³³ Trvalý pobyt představuje nejvyšší formu dlouhodobého pobytu cizince v České republice. Držiteli poskytuje téměř shodná práva jako občanům ČR, s výjimkou politických práv. Povolení k trvalému pobytu je stěžejním předpokladem pro udělení státního občanství České republiky, přičemž podmínka trvalého pobytu žadatele se považuje za splněnou, jestliže žadatel má na území České republiky povolen pobyt, ke dni podání nepřetržitě po dobu:

- po dobu minimálně pěti let,
- nejméně po tři roky, pokud se jedná o žadatele, který je občanem členského státu Evropské unie
- anebo po dobu, která v součtu s bezprostředně předcházejícím oprávněným pobytem na území České republiky činí alespoň deset let.³⁴

Jedním z klíčových integračních předpokladů žadatelů o státní občanství České republiky je jejich faktický a dostatečně dlouhodobý pobyt na tomto území. Z tohoto důvodu český právní řád, stanovuje jako jednu z podmínek, že cizinec musí během požadované doby prokázat faktické setrvání na území České republiky alespoň po její polovinu.³⁵ V právní úpravě udělení státního občanství lze pozorovat určitou paralelu s právní úpravou ust. § 68 odst. 2, písm. d) z. č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, které vymezuje okolnosti, kdy je možné udělit povolení k trvalému pobytu, po splnění poloviny požadovaného nepřetržitého pobytu žadatele na území České republiky. Současná právní úprava konkretizuje podmínky, za kterých lze pobyt považovat za nepřerušovaný, a vymezuje případy, kdy k přerušení faktického pobytu nebude přihlíženo, zejména z důvodu výkonu práce, studia, nebo jiných závažných důvodů, které jsou vymezeny taxativně³⁶. Právní konstrukce tak reflektuje nutnost přiměřené flexibility, aby nedocházelo k neodůvodněnému zamítnutí žádostí v případech, kdy je přerušení pobytu objektivně ospravedlnitelné.

³³ KANDALEC, P., *Naturalizace v České republice*. Praha: Wolters Kluwer, Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). 2018. s. 9

³⁴ Ust. § 14 odst. 1 z. č. 186/2013Sb. o státním občanství České republiky

³⁵ Ust. § 14 odst. 2 z. č. 186/2013Sb. o státním občanství České republiky

³⁶ Ust. § 68 z. č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

Možnost prominutí této podmínky pro udělení trvalého pobytu, je však záměrně koncipována restriktivně a je omezena na úzce vymezený okruh osob, čímž se zajišťuje rovnováha mezi individuálním posouzením a ochranou veřejného zájmu na kontrolovaném integračním procesu.

Z hlediska evropského práva je tento požadavek slučitelný se směrnicí Rady 2003/109/ES, která upravuje právní postavení státních příslušníků třetích zemí s dlouhodobým pobytem v členských státech Evropské unie.³⁷ Tato směrnice umožňuje členským státům vyžadovat určitou míru fyzické přítomnosti na jejich území jako legitimní podmínku integrace, a současně připouští výjimky ve specifických případech. Český přístup tak odpovídá principu proporcionality a reflektuje jak vnitrostátní, tak evropský standard přiměřenosti.

3.1.2 Podmínka znalosti českého jazyka a reálií

Jednou ze dílčích podmínek pro udělení státního občanství České republiky je prokázání dostatečné znalosti českého jazyka a základních reálií.

Ověření znalosti českého jazyka na úrovni B1³⁸ a reálií, které se vztahují k historii, kultuře, geografii a institucionálnímu systému České republiky, probíhá formou zkoušky. Zkouška z reálií má za cíl zajistit základní orientaci žadatele v rámci společnosti a jejího právního a kulturního rámce, pochopení mentality obyvatel České republiky, ke zmírnění kulturního šoku.³⁹ Stejně jako test z českého jazyka, zajišťuje tuto zkoušku Univerzita Karlova.⁴⁰ Podle odborné veřejnosti může podmínka znalosti českého jazyka sloužit jako regulační prvek pro udělení státního občanství České republiky v případě účelového manželství cizince s českým občanem

Zákon stanoví okolnosti, při kterých žadatel o státní občanství nemusí zkoušku konat. Tyto podmínky se vztahují jak na zkoušku z českého jazyka, tak i ze znalosti základních reálií. Zkoušku nemusí absolvovat žadatelé, kteří:

³⁷ Směrnice Rady Evropy 2003/109/ES ze dne 25. listopadu 2003, čl. 9 a 12. Dostupné z : <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52022PC0655> [online]. [cit.2025-228-04]

³⁸ PEČENÝ, P. a kolektiv. *Připravujeme se ke zkoušce z českého jazyka pro účely udělování státního občanství ČR*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2023. s. 8.

³⁹ CELUNOVA, J. a TVRDÍKOVÁ, S., *Česká republika - Průvodce tradicemi a životním stylem Naturalizace v České republice*. 1. vydání. Jesenice: Nakladatelství Ekopress, 2025. s. 7.

⁴⁰ Udělení státního občanství dostupné na <https://mv.gov.cz/clanek/udeleni-statniho-obcanstvi-ceske-republiky.aspx> [online]. [cit.2025-28-04]

- absolvoval minimálně tříleté studium na základní, střední či vysoké škole, kde byla výuka vedena v českém jazyce,
- v den podání žádosti nedosáhl věku 15 let nebo naopak překročil věk 65 let⁴¹,
- trpí tělesným či duševním postižením, které mu neumožňuje osvojit si znalost českého jazyka.⁴²

3.1.3 Bezúhonnost

Jedním ze základních pilířů posuzování žádostí o státní občanství České republiky je požadavek bezúhonnosti žadatele. Tato podmínka reflektuje veřejný zájem na tom, aby státní občanství získávaly pouze osoby, které svým dosavadním chováním prokázaly respekt k právnímu řádu a zásadám demokratického státu. Zákodárce tak jasně stanovuje, že posuzování bezúhonnosti se vztahuje i na trestné činy spáchané mimo území České republiky, pokud by takové jednání bylo trestné i podle českého práva.⁴³ Tímto přístupem se posiluje princip mezinárodní odpovědnosti žadatele.

Konkrétně je podmínka bezúhonnosti žadatele o státní občanství České republiky, který dosáhl věku 15 let koncipována tak, že za bezúhonného se považuje žadatel, který nebyl pravomocně odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody za trestný čin spáchaný z nedbalosti ani za čin úmyslný. Pokud na území České republiky pobývá méně než deset let, hodnotí se bezúhonnost také podle trestní minulosti v jeho domovském státě, případně ve státech, kde po dovršení 15 let pobýval v posledních deseti letech nepřetržitě déle než šest měsíců, s výjimkou osob, kterým byla v České republice udělena mezinárodní nebo doplňková ochrana. Další úprava bezúhonnosti spočívá v podmínce, že v domovských státech, nebyl žadatel pravomocně odsouzen za nedbalostní trestný čin s nepodmíněným trestem nebo za čin úmyslný.⁴⁴

⁴¹ KÖRBL, H., *Zákon o státním občanství*. Praha: Nakladatelství C.H.Beck, 2019. s. 147

⁴² Udělení státního občanství dostupné na <https://mv.gov.cz/clanek/udeleni-statniho-obcanstvi-ceske-republiky.aspx> [online]. [cit.2025-28-04]

⁴³ Sněmovní tisk 827/0. Vládní návrh zákona o státním občanství České republiky [online]. [cit.2025-25-04]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=6&ct=827&ct1=0>.

⁴⁴ Ust. § 14 odst. 3, písm. a), c) z. č. 186/2013Sb. o státním občanství České republiky

Podmínka bezúhonnosti je považována za naplněnou tehdy, pokud je na žadatele podle právních předpisů nahlíženo tak, jako by k jeho odsouzení nedošlo, případně byl-li uznán vinným v zahraničí za jednání, které český právní řád nepovažuje za trestný čin.⁴⁵

3.2 Řízení ve věci udělení státního občanství České republiky

Řízení o udělení státního občanství České republiky je specifickým správním řízením, které se zahajuje na základě žádosti fyzické osoby, přičemž příslušným správním orgánem je Ministerstvo vnitra České republiky.⁴⁶ Tento proces je upraven především zákonem č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky, konkrétně v ustanoveních § 17 až § 27. V rámci řízení se subsidiárně používá i zákon č. 500/2004 Sb., správní řád.

Žádost o udělení státního občanství se podává osobně na krajském úřadu nebo úřadu městské části hlavního města Prahy.⁴⁷ Orgán příslušný k přijetí žádosti ověří její formální náležitosti a posoudí, zda žadatel splňuje zákonné podmínky. Řízení je zásadně neveřejné a vyznačuje se vysokou mírou správního uvážení. I v případě, že žadatel splní všechny zákonné náležitosti, nevzniká mu na udělení státního občanství právní nárok.

Součástí řízení je rovněž bezpečnostní prověření žadatele ze strany Policie České republiky a dalších bezpečnostních složek. Tyto subjekty poskytují ministerstvu podklady pro rozhodnutí, které jsou neveřejné a nepodléhají přímému přezkumu žadatelem, tomuto aspektu se hodlá autorka věnovat v další kapitole práce.

Řízení se považuje za skončené vydáním rozhodnutí, kterým se žádost buď vyhovuje a státní občanství se uděluje, nebo se zamítá. Proti zamítavému rozhodnutí lze podat rozklad dle ust. § 152 z. č. 500/2004Sb. správní řád, žadatel může podat novou žádost po uplynutí dvou let od nabytí právní moci zamítavého rozhodnutí.⁴⁸ V určitých případech je rozhodnutí o zamítnutí udělení státního občanství České republiky, vyloučeno k přezkoumání soudem. Konkrétní případy, autorka rozvede v další kapitole práce.

⁴⁵ Ust. § 14 odst. 3 z. č. 186/2013Sb. o státním občanství České republiky

⁴⁶ Ust. § 21 z. č. 186/2013Sb. o státním občanství České republiky

⁴⁷ Ust. § 17 z. č. 186/2013Sb. o státním občanství České republiky

⁴⁸ Ust. § 25 z. č. 186/2013Sb., o státním občanství České republiky

3.3 Státoobčanský slib

Státoobčanský slib představuje nezbytný právní akt, kterým žadatel o udělení státního občanství České republiky potvrzuje svoji loajalitu k České republice a přijímá práva a povinnosti s tím spojené. Jeho složení je obligatorní podmínkou účinného nabytí státního občanství udělením.⁴⁹

Podle zákona, je státoobčanský slib skládán veřejně před ředitelem příslušného krajského úřadu, v hlavním městě Praze před tajemníkem úřadu městské části hl.m. Prahy.⁵⁰ Bez jeho složení není rozhodnutí o udělení státního občanství účinné. Státoobčanský slib je koncipován následovně: „*Slibuji na svou čest věrnost České republice. Slibuji, že budu dodržovat její Ústavu a ostatní zákony České republiky.*“⁵¹

Žadatel musí složit státoobčanský slib do 12 měsíců ode dne doručení rozhodnutí o udělení státního občanství. Pokud tak ve stanovené lhůtě neučiní a neprokáže závažné důvody, rozhodnutí o udělení státního občanství České republiky, ministerstvo zruší. Složení slibu tedy má konstitutivní právní účinek, bez něhož nelze státní občanství nabýt.⁵²

3.4 Prominutí splnění podmínek pro udělení státního občanství České republiky

Zákon č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky, reflektuje skutečnost, že proces získání státního občanství nelze v každém jednotlivém případě svázat pouze formalizovaným výčtem podmínek. Ustanovení § 15 a § 16 proto umožňují zmírnění či prominutí některých podmínek, a to na základě humanitárních, individuálních nebo státně-politických důvodů.

Mechanismy obsažené ve výše uvedených ustanoveních, lze možno považovat za vyvážený prvek flexibility v poněkud rigidní povaze zákona o státním občanství České republiky. Umožňují zohlednění humanitárních a individuálních okolností žadatelů, aniž by byla narušena základní integritní kritéria kladená na nové občany. V praxi poskytují

⁴⁹ Ust. § 27 odst. 1 z. č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky.

⁵⁰ Ust. § 27 odst. 4 z. č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky.

⁵¹ Ust. § 27 odst. 2 z. č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky.

⁵² ŠTURMA, P. a TYMOFEYEVA, A. (ed.). *Státní občanství v kontextu vývoje lidských práv*. Studie z lidských práv. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 2017. s. 58-63

důležité nástroje k vyvážení mezi ochranou národních zájmů a uznáním legitimních nároků jednotlivců, kteří mají s Českou republikou silné osobní či profesní vazby.

Ministerstvo vnitra je oprávněno prominout splnění konkrétních zákonných podmínek stanovených zákonem, pokud žadatel splňuje specifická kritéria, jako jsou například narození na území České republiky, dřívější občanství, či rodinné vazby na občana České republiky.⁵³ K důvodu prominutí patří například situace, kdy je žadatel manželem nebo partnerem občana České republiky a žije s ním ve společné domácnosti, nebo se jedná o osobu mladší 18 let, ovšem s předpokladem, že má žadatel povolen trvalý pobyt na území České republiky.⁵⁴

Dalším případem, ve kterém může Ministerstvo vnitra rozhodnout o prominutí podmínek uvedené v zákoně pro udělení státního občanství, může být realizováno v při prokazatelnému přispění k rozvoji vědy, kultury, sportu nebo vzdělání, nebo v případě udělení státního občanství žadatele slouží k plnění mezinárodních závazků či humanitárních cílů.⁵⁵

Tato možnost je svou povahou výjimečná a nelze na ni nahlížet jako na alternativní cestu ke státnímu občanství České republiky, ale spíše jako na nástroj umožňující státu ocenit jednotlivce, kteří mají výjimečný význam pro českou společnost či stát jako takový.

Z pohledu aplikační praxe je nutné, aby byl významný přínos doložen písemným potvrzením příslušného ústředního správního úřadu, veřejné výzkumné instituce nebo vysoké školy. Tím se zajišťuje objektivní posouzení přínosu žadatele a předchází se případnému zneužívání tohoto institutu.⁵⁶

⁵³ Ust § 15 odst. 1 zákona č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky

⁵⁴ Ust. § 15 odst. 2 zákona č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky.

⁵⁵ Ust. § 16 odst. 1 zákona č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky.

⁵⁶ Ust. § 16 odst. 2 písm. a)–h) zákona č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky.

4 BEZPEČNOSTNÍ ASPEKTY ZÍSKÁNÍ STÁTNÍHO OBČANSTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Bezpečnostní aspekty nabývání státního občanství představují stěžejní rovinu posuzování každé žádosti o přijetí cizince do státního svazku České republiky. Tato kapitola analyzuje mechanismy, které stát využívá k eliminaci možných bezpečnostních rizik spojených s udělením občanství. Pozornost je věnována legislativním oporám, procedurám bezpečnostního prověřování a specifickým rozhodovacím postupům Ministerstva vnitra ve spolupráci s bezpečnostními složkami. Cílem kapitoly je objasnit, jak tyto nástroje přispívají k ochraně národních zájmů a zajištění vnitřní bezpečnosti státu.

Potenciální bezpečnostní hrozba pro zájmy České republiky, kterou mohou jednotliví žadatelé o státní občanství představovat, je velice důležitým faktorem, který je při každé žádosti prověřován. Pro eliminaci případné bezpečnostní hrozby, zákon stanoví jednoznačnou podmínku, ve které stanoví : že státní občanství České republiky nemůže být uděleno osobě, která představuje hrozbu pro bezpečnost státu, jeho suverenitu, území, demokratické základy, či ohrožuje životy, zdraví nebo majetek.⁵⁷ Toto ustanovení kogentního charakteru, poskytuje Ministerstvu Vnitra zásadní oprávnění zamítnout žádost při nesplnění výše uvedené podmínky. Toto ustanovení kogentního charakteru, poskytuje Ministerstvu Vnitra zásadní oprávnění zamítnout žádost při nesplnění výše uvedené podmínky. Smyslem tohoto ustanovení je zajištění ochrany bezpečnostních zájmů České republiky. Evropská úmluva o státním občanství zároveň dává smluvním státům právo hodnotit v rámci rozhodování o státním občanství i takové jednání, které by mohlo významně ohrozit klíčové zájmy státu.⁵⁸

Při posuzování žádosti o udělení státního občanství České republiky podané osobou starší 15 let si Ministerstvo vnitra vyžádá vyjádření Policie České republiky a příslušných zpravodajských služeb. Pokud tato vyjádření obsahují utajované informace, nejsou součástí spisového materiálu. Pokud na základě těchto stanovisek vyjde v průběhu řízení najevo, že žadatel představuje ohrožení pro bezpečnost státu, jeho svrchovanost,

⁵⁷ Ust. § 13 odst. 2 zákona č. 186/2013Sb. o státním občanství České republiky

⁵⁸ Sněmovní tisk 827/0. Vládní návrh zákona o státním občanství České republiky [online]. [cit.2025-25-04]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=6&ct=827&ct1=0>.

územní celistvost, demokratické principy nebo pro život, zdraví či majetek, v odůvodnění rozhodnutí se uvede pouze to, že žádost byla zamítnuta z bezpečnostních důvodů.⁵⁹

Rozhodnutí o zamítnutí žádosti o udělení státního občanství České republiky z důvodu ohrožení bezpečnosti státu lze považovat za specifický druh rozhodnutí, jelikož zpravidla obsahuje jen prosté odůvodnění, současně zde vyvstává i otázka práva na spravedlivý proces. Při zamítnutí se rozhodnutí odůvodní pouze s odkazem na zjištěné skutečnosti ze strany Policie ČR nebo zpravodajských služeb, ze kterých je patrné, že udělení státního občanství konkrétnímu žadateli je bezpečnostní hrozbou pro Českou republiku. Tato rozhodnutí jsou pochopitelně spojeny s existenčními důsledky zamítnutí žádosti pro konkrétní žadatele, dle názoru autorky to může být jedním z důvodů, proč v minulosti čelilo ustanovení § 22 odst. 3 zákona o státním občanství České republiky, ústavní stížnosti, ve které se stěžovatel domáhal jeho zrušení. Senát Ústavního soudu v usnesení III.ÚS 2660/15 ze dne 31.10.2016, zamítnul stížnost stěžovatele, který namítal, že rozhodnutím ministerstva vnitra a ministrem vnitra, kterým byla zamítnuta žádost stěžovatele o udělení státního občanství České republiky z důvodu bezpečnosti státu podle § 22 odst. 3 zákona č. 186/2013Sb., o státním občanství České republiky, došlo k porušení jeho ústavně zaručených práv podle čl. 1, čl. 2 odst. 2, čl. 36 odst. 1 a 2 a čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Ústavní stížnost stěžovatel doplnil o návrh na zrušení zmíněného ustanovení. Senát Ústavního soudu v této souvislosti uvedl: „Ústavní soud dospěl k závěru, že napadená právní úprava je projevem optimalizace případného protichůdného působení ochranných mechanismů obou Ústavou chráněných hodnot, kdy by naopak bylo nepřiměřené, pokud by zákon o státním občanství zajistil úplné odůvodnění zamítnutí žádosti z důvodu ohrožení bezpečnosti státu na úkor ochrany těchto zájmů státu, která by tak musela požadavku takto pojištěného práva na spravedlivý proces bezvýhradně ustoupit. Ústavní soud nepovažuje proto napadené ustanovení za rozporné s čl. 36 odst. 1 Listiny ani s principem materiálního právního státu ve smyslu čl. 1 odst.“⁶⁰

Tato skutečnost byla reflektována při návrhu o přijetí zákona č. 186/2013Sb., o státním občanství České republiky. V návrhu bylo uvedeno, že není možné umožnit žadateli, jehož činnost představuje hrozbu pro klíčové bezpečnostní zájmy státu, aby měl přístup k obsahu vyjádření Policie České republiky či zpravodajských služeb. Takový

⁵⁹ Ust. § 22 odst. 3 zákona č. 186/2013Sb. o státním občanství České republiky

⁶⁰ Usnesení senátu Ústavního soudu ÚS 2660/15 ze dne 31.10.2016

přístup by totiž mohl vážně narušit jejich operativní a vyšetřovací činnost a potenciálně ohrožit lidské životy. Z důvodu ochrany těchto zájmů není možné v řízení o udělení státního občanství, a to ani v případě rozkladu, konkrétně rozebírat či citovat informace obsažené ve zmíněných stanoviscích. Pokud je žádost zamítnuta z důvodu ohrožení bezpečnosti státu, jeho územní integrity, demokratických hodnot nebo ochrany životů, zdraví a majetku, nesmí být rozhodnutí podrobně odůvodněno způsobem, který by mohl vést k vyzrazení utajovaných informací. Ministerstvo vnitra v takových případech pouze stručně uvede, že zamítnutí žádosti bylo motivováno uvedenými bezpečnostními důvody, čímž zároveň zajistí, že žadatel bude alespoň rámcově informován o příčině rozhodnutí.⁶¹

K faktické činnosti Policie ČR nebo zpravodajských služeb týkající se bezpečnostní prověrky žadatele o udělení státního občanství se autorce nepodařil zjistit relevantní poznatek. Tato skutečnost je pravděpodobně způsobena utajovanými informacemi z činnosti výše uvedených orgánů a jejich interpretace v otevřených zdrojích by byla potenciálně nebezpečná.

4.1 Soudní přezkum

Právní úprava zajišťuje možnost plného soudního přezkumu rozhodnutí o žádostech o udělení státního občanství České republiky, avšak s výjimkou situací, kdy je žádost zamítnuta z důvodů týkajících se zajištění bezpečnosti státu.⁶² Tyto případy vycházejí ze stanovisek poskytnutých Policií České republiky nebo zpravodajskými službami, která nejsou součástí spisu, protože jsou chráněna režimem utajení podle zvláštních právních předpisů. Smyslem této výjimky je upřednostnit ochranu bezpečnostních zájmů České republiky v rámci rozhodovacího procesu o přiznání státního občanství.⁶³ V tomto kontextu je zapotřebí uvést, že stanovisko Policie České republiky nebo zpravodajské služby, podléhá vlastnímu uvážení správního orgánu, tedy Ministerstva Vnitra. Správní orgán by měl provést zhodnocení stanoviska a až následně ve věci rozhodnout. Ústavní soud k tomuto aspektu v minulosti uvedl: „*Současně však platí, že o zamítnutí žádosti o udělení státního občanství nerozhoduje bezpečnostní sbor, nýbrž samotné ministerstvo, a je proto jeho nezadatelným oprávněním i povinností*

⁶¹ Sněmovní tisk 827/0. Vládní návrh zákona o státním občanství České republiky [online]. [cit.2025-25-04]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=6&ct=827&ct1=0>.

⁶² Ust. § 26 zákona č. 186/2013Sb. o státním občanství České republiky

⁶³ Sněmovní tisk 827/0. Vládní návrh zákona o státním občanství České republiky [online]. [cit.2025-25-04]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=6&ct=827&ct1=0>.

přezkoumat, zda důvody, uváděné ve stanovisku bezpečnostního sboru, jsou relevantní, přesvědčivé, dostatečně odůvodněné a zda jsou ve svém souhrnu a při respektování principu vyloučení libovůle způsobilé odůvodnit negativní rozhodnutí.“⁶⁴

Výše popsaná skutečnost ovšem neznámá, že žadatel o udělení státního občanství, nemůže podat proti zamítavému rozhodnutí správního orgánu, tudíž Ministerstva Vnitra, rozklad dle ust. § 152 z. č. 500/2004Sb., správního řádu. Rozklad je instrument správního řádu, jehož účelem je přezkoumat rozhodnutí správního orgánu. Ve věci rozhodnutí týkající se udělení státního občanství se rozklad podává ministrovi vnitra.

Soudní přezkum tedy nevede k automatickému právu na občanství, ale slouží jako nástroj korekce excesů výkonu veřejné moci.⁶⁵ V minulosti se v právní praxi vyskytly případy, kdy žadatel o udělení státního občanství České republiky, jehož žádost byla příslušným ministerstvem zamítnuta, stejně jako podaný rozklad, podal ústavní stížnost pro porušení jeho základních práv a svobod. V odborné veřejnosti rezonuje i stanovisko, že právo na soudní přezkum je klíčovým aspektem pro zachování práva na spravedlivý proces. V kontextu ústavnosti zamítnutí soudního přezkumu je možné argumentaci doktorky Kindlové spočívající v tom, že právo jednotlivce domáhat se ochrany svých práv u soudu představuje jeden ze základních pilířů záruky spravedlivého procesu. V rámci evropského právního prostoru lze v posledních desetiletích sledovat tendenci toto právo systematicky posilovat a současně omezovat možnosti jeho omezení prostřednictvím výjimek. To se týká rovněž tzv. soudních výluk, tedy situací, kdy právní řád vylučuje soudní přezkum určitých rozhodnutí. Český ústavní pořádek v tomto směru stanoví v článku 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod jasné mantinely, neboť výslovně zaručuje, že přezkoumávání rozhodnutí zasahujících do základních práv a svobod nemůže být z pravomoci soudů vyloučeno⁶⁶

K otázce ústavnosti se vyjádřil ústavní soud, přičemž ve svém nálezu uvedl: „Ústavní soud tudíž vyslovuje dílčí závěr, že rozhodnutím o neudělení státního občanství pro ohrožení bezpečnosti státu nedochází k zásahu do základních práv a svobod,

⁶⁴ Nález Ústavního soudu ze dne 29. září 2020, sp. zn. III. ÚS 22/20. Bod 40.

⁶⁵ Sněmovní tisk 827/0. Vládní návrh zákona o státním občanství České republiky [online]. [cit.2025-25-04]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=6&ct=827&ct1=0>.

⁶⁶ KINDLOVÁ, M., *Ústavnost soudní výluky u neudělení státního občanství z důvodu ohrožení bezpečnosti státu*. In Správní právo. 2015, roč. XLVIII, č. 7-8, s. 404.

a vylučuje-li zákonodárce toto rozhodnutí ze soudního přezkumu, nedostává se tím do rozporu se zákazem výluky ze soudního přezkumu podle čl. 36 odst. 2 Listiny.“⁶⁷

⁶⁷ Nález Ústavního soudu ÚS 39/17 ze dne 02.07.2019

5 METODOLOGIE VÝZKUMU

Původní záměr autorky pro výzkum bylo provedení polostrukturovaného rozhovoru se zaměstnancem Odboru azylové a migrační politiky Ministerstva Vnitra. Vzhledem k hlubšímu porozumění problematiky bakalářské práce bylo autorkou vyhodnoceno, že tento přístup k výzkumu je irelevantní, jelikož zaměstnanec Odboru azylové a migrační politiky nerozhoduje o udělení státního občanství České republiky, z tohoto důvodu bylo vyhodnoceno, že případný rozhovor by neměl akademický přínos pro bakalářskou práci. Rozhodnutí o udělení státního občanství České republiky rozhoduje Odbor všeobecné správy, konkrétně Oddělení státního občanství a matrik. Místo původního záměru provedení výzkumu byl autorkou přijat přístup analýzy dat a následné vyhodnocení konkrétních rozhodnutí Ministerstva Vnitra a příslušného ministra.

Tato kapitola se věnuje metodologickému vymezení výzkumu, jehož cílem je zkoumat rozhodovací praxi Ministerstva vnitra České republiky ve věcech zamítnutí žádostí o udělení státního občanství v období od roku 2020 do roku 2024. Výzkum je veden snahou identifikovat opakující se důvody zamítnutí a vyhodnotit stávající postupy pro získání státního občanství České republiky. Jako hlavní zdroj pro výzkum posloužily statistiky zamítavých rozhodnutí Ministerstva vnitra o žádosti o udělení státního občanství a konkrétní rozhodnutí ministra vnitra, pro zamítnutí žádosti pro důvod bezpečnostního rizika uchazeče pro Českou republiku. Získaná data byla analyzována, přičemž byly identifikovány hlavní důvody pro zamítnutí žádosti. Z analytického hlediska bylo provedeno statistické zhodnocení dat, implementace získaných dat grafů a tabulek zobrazujících vývoj počtu zamítavých rozhodnutí v čase a jejich proporčního zastoupení v rámci celkového počtu žádostí. Takto nastavený postup v rámci výzkumu, umožňuje nejprve kvantitativně objasnit vývoj a míru zamítnutých žádostí a zjištěné výsledky.

Ve druhé části výzkumu je realizována kvalitativní obsahová analýza odůvodnění vybraných rozhodnutí o zamítnutí žádosti. Výběr vzorku byl založen na cílené volbě rozhodnutí dle tématu a zadání bakalářské práce, tedy bezpečnostních aspektů. Cílem druhé části výzkumu je získání hlubšího porozumění analyzovaných dokumentů. Podle odborné veřejnosti je v kvalitativním výzkumu jedním z nejdůležitějších instrumentů sám

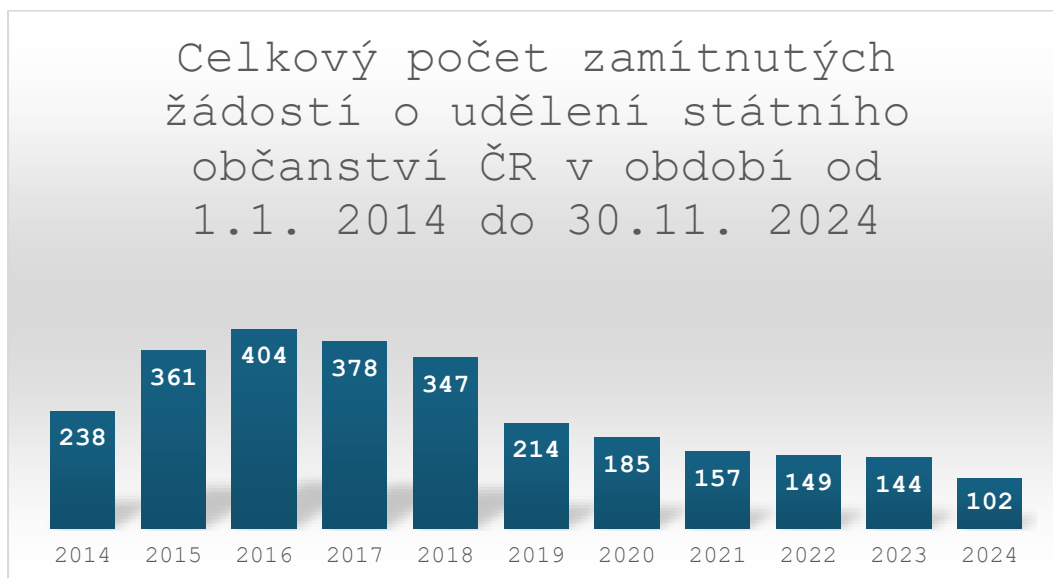
výzkumník. ⁶⁸ Z tohoto důvodu byl autorkou důsledně reflektován etický rámec výzkumu, k zajištění co nejvyšší objektivitě pro zachování relevantnosti výzkumu. Nabyté zkušenosti z profese autorky, nebyly ve výzkumu využity.

⁶⁸ HENDL, J., *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 3. vyd. Praha: Portál, 2012. s 13-40

5.1 Analýza četnosti rozhodnutí o zamítnutí udělení státního občanství v období od roku 2020-2024

V rámci literární rešerše odborných zdrojů pro účely bakalářské práce byl autorkou zajištěn dokument Ministerstva Vnitra o poskytnutí informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, ze dne 21.11.2024 týkající se počtu zamítnutých žádostí o udělení státního občanství České republiky za období od roku 2020-2024, a to i s uvedením konkrétního důvodu, respektive s uvedením určité podmínky, která nebyla splněna žadatelem.

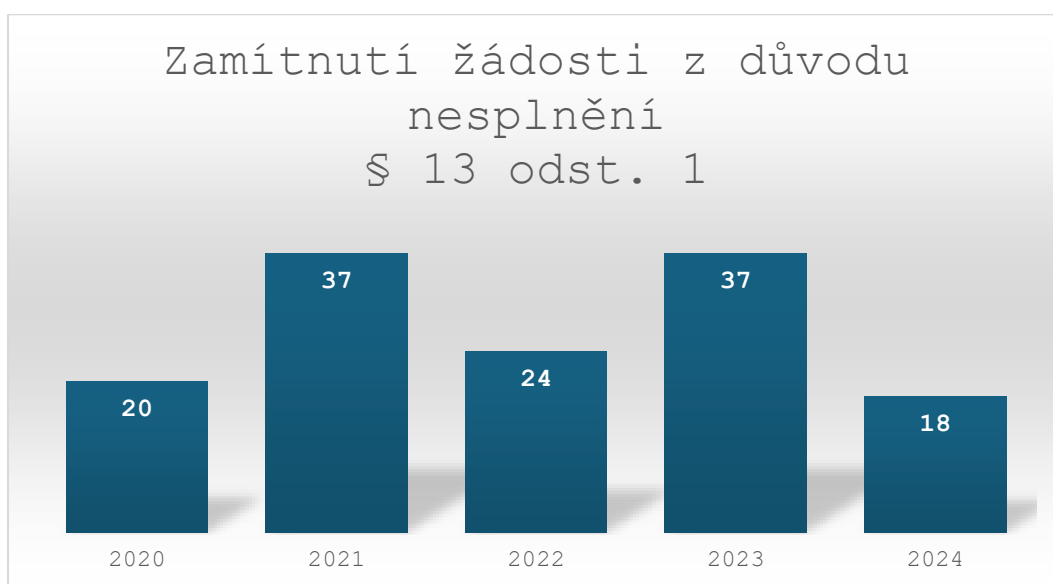
V této podkapitole budou analyzována data, poskytnutá ze strany Ministerstva Vnitra. Předmětem analýzy budou konkrétní počty zamítnutých žádostí o udělení státního občanství České republiky pro všechny zákonem stanovené podmínky. Tato komplexní analýza může, dle názoru autorky, zvýšit relevantnost výzkumu, jelikož poukáže na četnost zamítnutí žádosti o udělení státního občanství České republiky pro bezpečnostní riziko, oproti celkovému počtu zamítnutí žádostí pro zbývající podmínky.

Graf č. 1 – vlastní zpracování autorky na základě dat ze zprávy MV

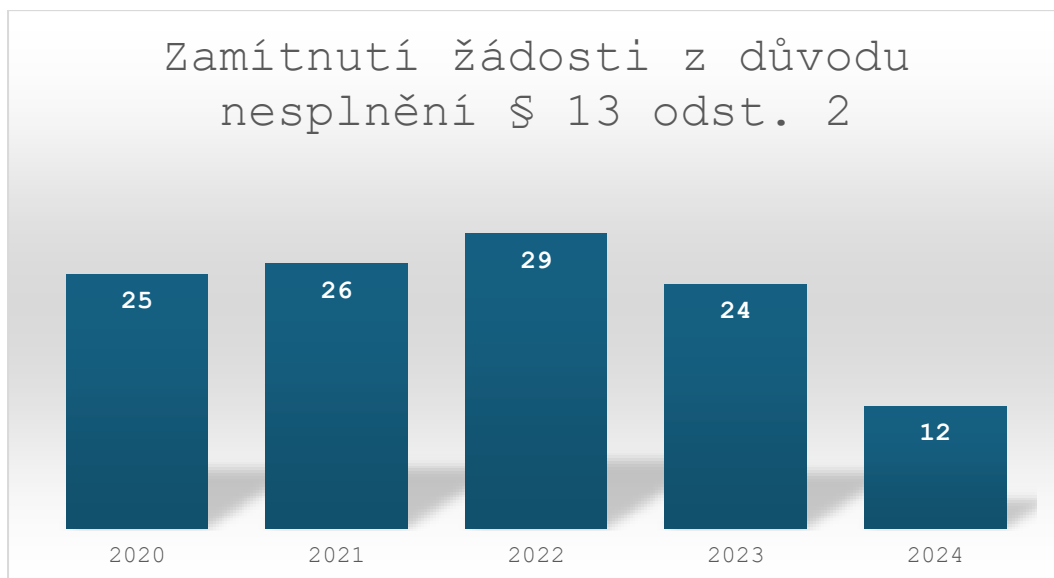
První graf zachycuje vývoj počtu zamítnutých žádostí o udělení státního občanství České republiky od roku 2014 až do roku 2024. Širší časové rozmezí, než je avizováno v úvodu této podkapitoly, slouží pro komplexní doplnění vývoje zamítnutí žádostí o udělení státního občanství České republiky. Analýzou grafu lze konstatovat, že nejvíce

zamítnutých žádostí o udělení státního občanství, bylo v roce 2016, a to celkem ve 404 případech. Od roku 2016 má zamítnutí žádosti klesající trend, přičemž od roku 2020 se celkový počet zamítnutých žádostí dostal po hodnotu 200. Nejmenší počet zamítnutých žádostí o udělení státního občanství byl evidován v roce 2024, a to celkem 102 žádostí. Nejvíce zamítnutých žádostí o udělení státního občanství České republiky je evidováno v období od roku 2015 až 2018, kdy se jedná celkově o 1490 zamítnutých žádostí. Nejméně zamítnutých žádostí v období čtyř let bylo evidováno v letech 2021 až 2024, kdy se jednalo celkem o 552 žádostí. Jedná se tedy přibližně o třetinu zamítnutých žádostí, oproti období v letech 2015 až 2018. Z těchto dat lze analyzovat značný pokles v zamítnutí žádosti o udělení státního občanství České republiky.

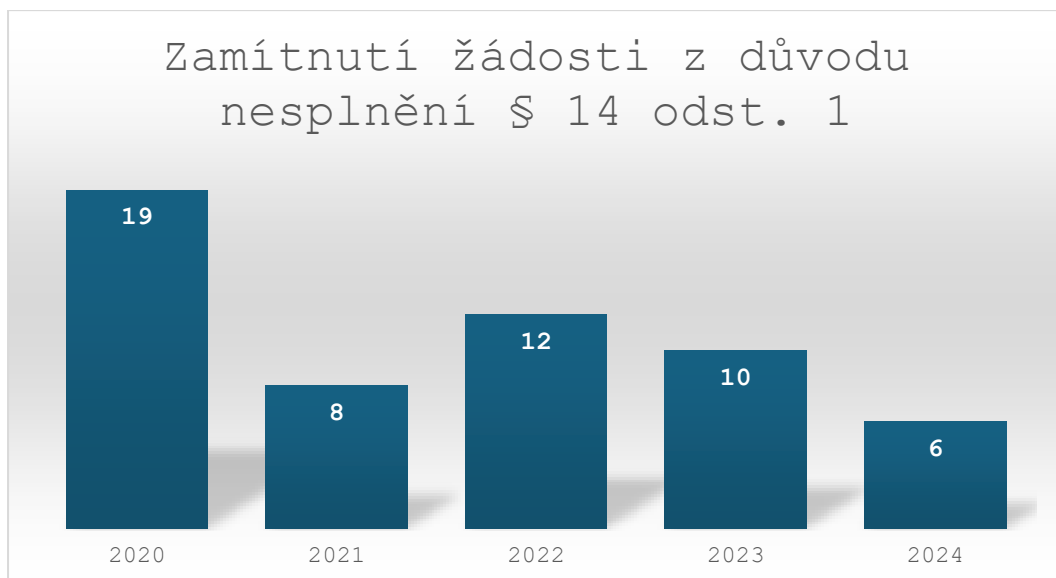
Graf č. 2 – vlastní zpracování autorky na základě dat ze zprávy MV

Podmínka uvedená v ust. 13 odst. 1 z.č. 186/2013Sb. o státním občanství České republiky, predestinuje předpoklad integrace žadatele do společnosti České republiky. V letech 2020, 2022 a 2024 se jedná o mírný pokles oproti roku 2021 a 2023. Za uvedený časový horizont pěti let bylo evidováno celkem 136 případů zamítnutí žádosti o udělení státního občanství České republiky pro nesplnění výše uvedené podmínky integrace žadatele do společnosti České republiky.

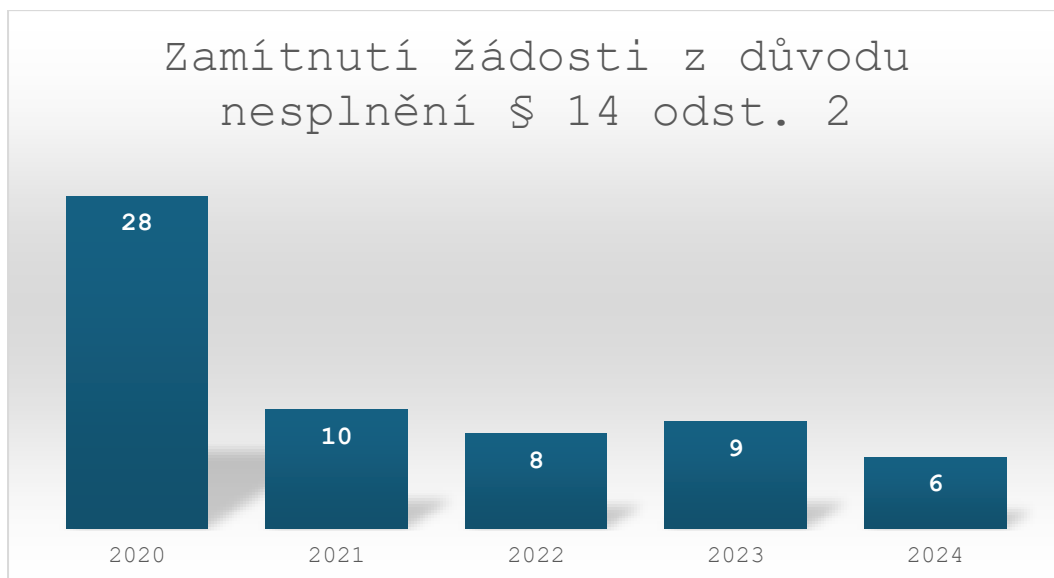
*Graf č. 3 – vlastní zpracování autorky na základě dat ze
zprávy MV*

Zamítnutí žádosti udělení státního občanství pro nesplnění podmínky, uvedené v ust. 13 odst. 2 z.č. 186/2013Sb. o státním občanství České republiky, je nejvíce zájmovým zdrojem dat, s ohledem na téma bakalářské práce. Jedná se o případy, kdy je správním orgánem vyhodnoceno bezpečnostní riziko konkrétního žadatele, především z důvodu ohrožení bezpečnosti státu, jeho svrchovanosti a územní celistvosti. Ze získaných dat lze konstatovat, relativně rovnoměrný počet zamítnutých žádostí, zejména v letech 2020 až 2023. V roce 2024 došlo k polovičnímu počtu zamítavých rozhodnutí o udělení státního občanství České republiky z důvodu ohrožení bezpečnosti. Celkem bylo v období od roku 2020 až 2024, evidováno 116 zamítnutých žádostí pro neplnění zmíněné podmínky pro udělení státního občanství České republiky.

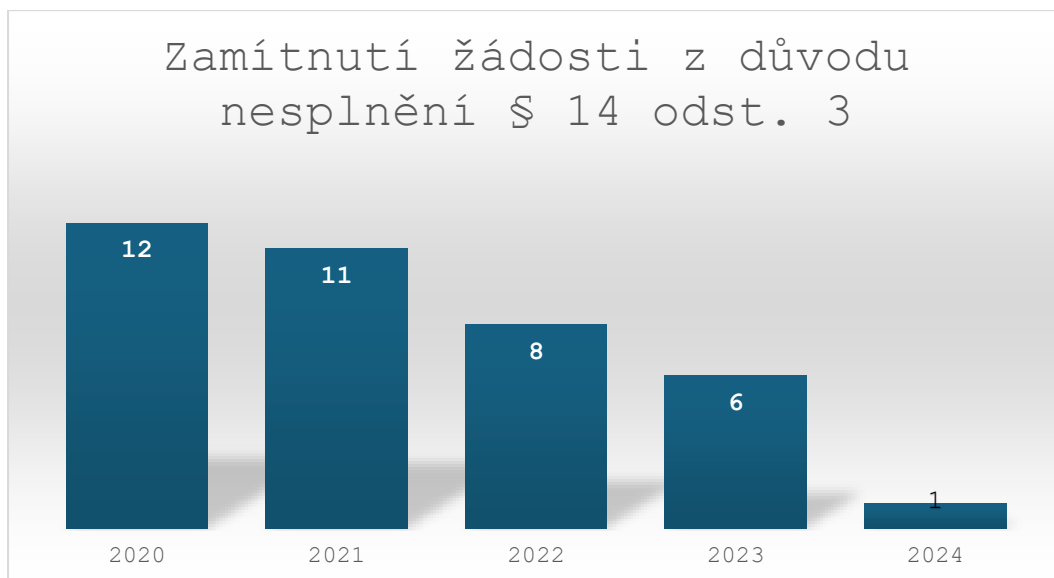
*Graf č. 4 – vlastní zpracování autorky na základě dat ze
zprávy MV*

Výše uvedený graf zachycuje vývoj zamítnutí žádosti o udělení státního občanství České republiky pro nesplnění podmínky, uvedené v ust. 14 odst. 1 z.č. 186/2013Sb. o státním občanství České republiky. Jedná se o podmínku povolení k trvalému pobytu žadatele. Nejvyšší počet zamítnutých žádostí bylo v roce 2020, nejnižší v roce 2024. Celkový počet zamítnutých žádostí pro nesplnění výše uvedené podmínky za konkrétní časový interval byl zachycen v grafu. Bylo evidováno celkem 55 zamítnutých žádostí o udělení státního občanství České republiky, za období pěti let.

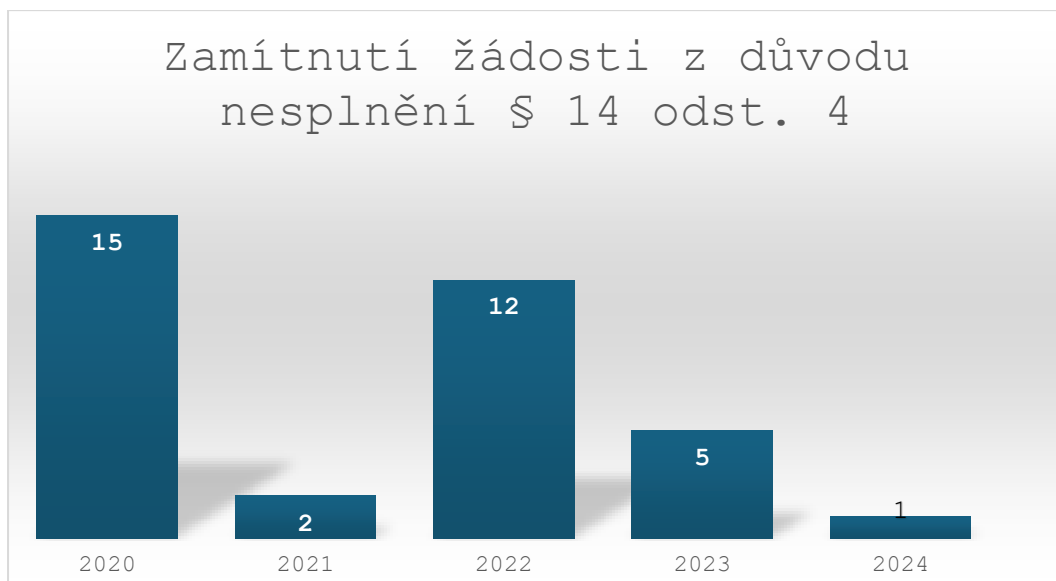
*Graf č. 5 – vlastní zpracování autorky na základě dat ze
zprávy MV*

Zamítnutí žádosti o udělení státního občanství České republiky pro nesplnění podmínky v ust. 14 odst. 2 z.č. 186/2013Sb. o státním občanství České republiky je předmětem výše uvedeného grafu. Lze konstatovat, že je jedná ve své podstatě o podobnou podmínku, která byla zachycena v předešlém grafu, jelikož se jedná o podmínku trvalého pobytu. V tomto kontextu se jedná o podmínku doložení faktického pobytu na území České republiky, alespoň polovinou požadované doby dle zákona. Ze získaných dat lze konstatovat, že nejvyšší počet zamítnutých žádostí o udělení trvalého pobytu bylo evidováno v roce 2020, následně došlo v roce 2021 k rapidnímu poklesu, téměř na třetinu oproti minulému roku. V dalších letech vykazují data konstantní a relativně nízký počet zamítnutých žádostí o státní občanství České republiky. V uvedeném časovém intervalu bylo evidováno celkem 61 případů zamítnutých žádostí o udělení státního občanství České republiky.

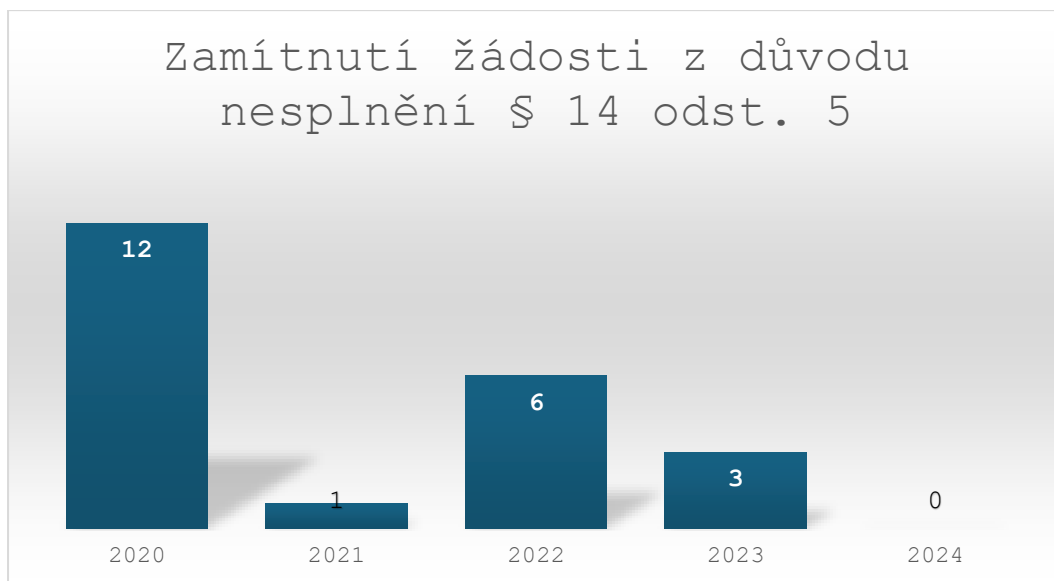
*Graf č. 6 – vlastní zpracování autorky na základě dat ze
zprávy MV*

V grafu č. 6 je vyobrazen počet zamítnutých žádostí pro nesplnění podmínky bezúhonnosti, kterou zákon vymezuje v ust. 14 odst. 3 z.č. 186/2013Sb. o státním občanství České republiky. Ze zajištěných dat lze pozorovat klesající trend v počtu zamítnutých žádostí o udělení státního občanství České republiky, pro nesplnění podmínky bezúhonného stavu žadatele. V časovém horizontu uvedených let se jedná celkem o 38 zamítnutých žádostí. Nejvyšší počet zamítnutých žádostí bylo evidováno v roce 2020, a to celkem 12. Nejnižší počet zamítnutých žádostí, pro nesplnění podmínky bezúhonnosti bylo evidováno v roce 2024, a to v celkem 1 případě.

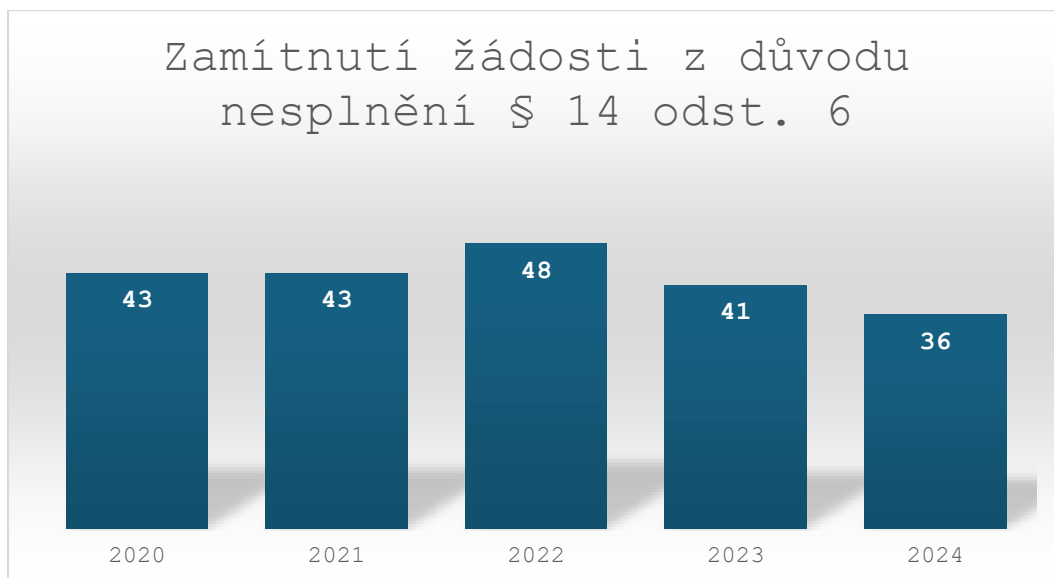
*Graf č. 7 – vlastní zpracování autorky na základě dat ze
zprávy MV*

Graf č. 7 vyobrazuje počet zamítnutých žádostí pro nesplnění podmínky znalosti českého jazyka, která je v uvedena v ust. 14 odst. 4 z.č. 186/2013Sb. o státním občanství České republiky. V uvedeném období pěti let, bylo evidováno celkem 35 případů zamítnutí žádosti o udělení státního občanství České republiky. Nejvyšší počet zamítnutých žádostí byl evidován v roce 2020, kdy správní orgán rozhodl o zamítnutí celkem 15 žádostí. Nejnižší počet zamítnutých žádostí byl evidován v letech 2021, kdy byly zamítnuty pouze dvě žádosti a v roce 2024, kdy došlo k zamítnutí jedné žádosti.

*Graf č. 8 – vlastní zpracování autorky na základě dat ze
zprávy MV*

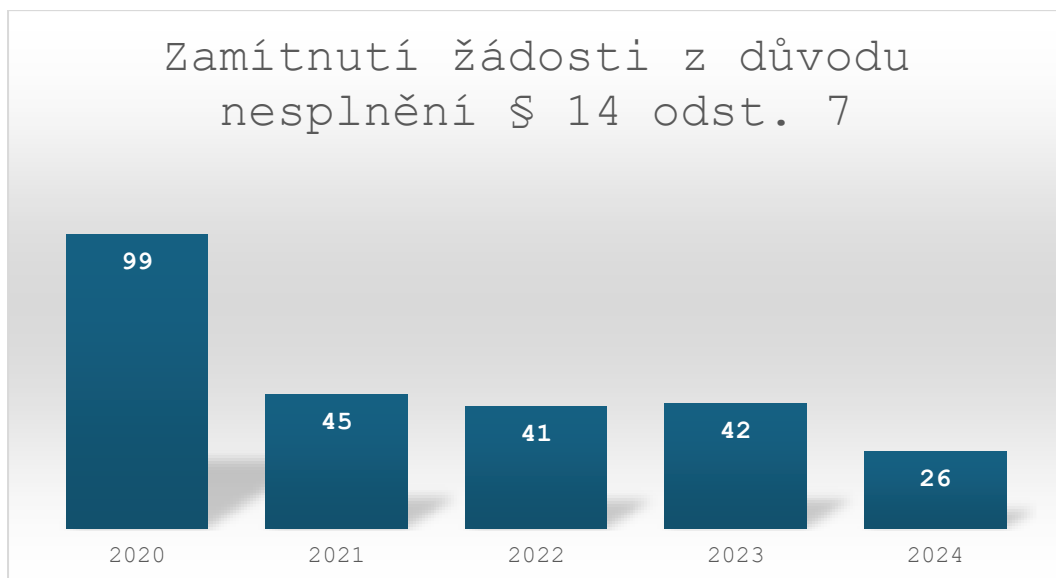
Uvedená data ve výše uvedeném grafu, znázorňují celkový počet zamítnutých žádostí o udělení státního občanství České republiky, z důvodu nesplnění podmínky, uvedené v ust. 14 odst. 5 z.č. 186/2013Sb. o státním občanství České republiky. Jedná se o podmínku znalosti ústavního systému a reálií České republiky. Z evidovaných dat lze pozorovat, že nejvyšší počet zamítnutých žádostí o udělení státního občanství České republiky, bylo zaznamenáno v roce 2020, a to v celkem 12 případech. V následujících letech došlo k výraznému poklesu, přičemž v roce 2024 nedošlo k zamítnutí žádné žádosti z důvodu nesplnění předmětné podmínky pro udělení státního občanství České republiky.

*Graf č. 9 – vlastní zpracování autorky na základě dat ze
zprávy MV*

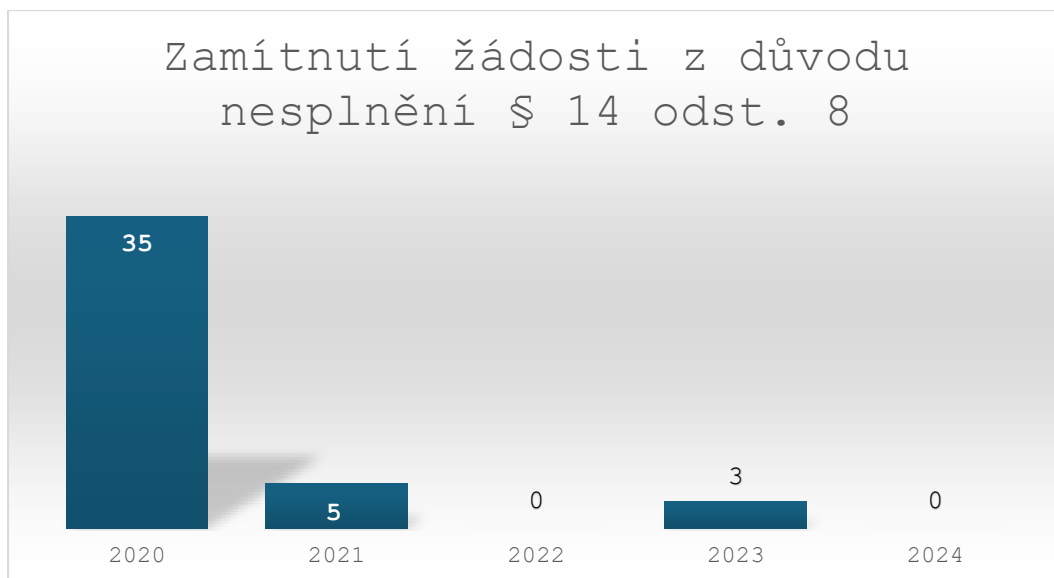
Graf č. 9 znázorňuje počet zamítnutých žádostí o udělení státního občanství České republiky, pro nesplnění podmínky, která předpokládá, že žadatel „v posledních 3 letech předcházejících dni podání žádosti neporušil závažným způsobem povinnosti vyplývající z jiných právních předpisů upravujících vstup a pobyt cizinců na území České republiky“⁶⁹ Evidované počty zamítnutých žádostí vykazují rovnoměrně stálou četnost v zájmovém období. V období let 2020 až 2024 bylo zamítnuto pro nesplnění uvedené podmínky celkem 211 žádostí.

⁶⁹ ust. 14 odst. 6 z.č. 186/2013Sb. o státním občanství České republiky

*Graf č. 10 – vlastní zpracování autorky na základě dat ze
zprávy MV*

Podmínka, která je promítnuta do grafu č. 10 se týká prokázání výše a zdrojů finančních příjmů žadatele. V období let 2020 až 2024 bylo evidováno celkem 253 zamítnutých žádostí o udělení státního občanství pro nesplnění této podmínky, přičemž nejvyšší počet zamítnutých žádostí byl evidován v roce 2020, kdy bylo zamítnuto 99 žádostí. Nejnižší počet zamítnutých žádostí lze pozorovat v roce 2024, kdy bylo zamítnuto 26 žádostí.

*Graf č. 11 – vlastní zpracování autorky na základě dat ze
zprávy MV*

Data v grafu č. 11, zachycují počet zamítnutých žádostí pro nesplnění podmínky, která předpokládá skutečnost, že žadatel “při pobytu na území České republiky v posledních 3 letech předcházejících dni podání žádosti výrazně a bez vážných důvodů nezatěžoval systém státní sociální podpory nebo systém pomoci v hmotné nouzi.”⁷⁰ V uvedeném období od roku 2020 do roku 2024 bylo evidováno celkem 43 případů zamítnutí žádosti o udělení státního občanství České republiky. Nejvyšší počet zamítnutých žádostí bylo evidováno v roce 2020, a to celkem 35. V letech 2022 a 2024 nebyly evidovány žádné případy zamítnutých žádostí.

⁷⁰ ust. 14 odst. 8 z.č. 186/2013Sb. o státním občanství České republiky

5.1.1 Rozhodnutí o zamítnutí žádosti z důvodu ohrožení bezpečnosti v letech 2020-2024

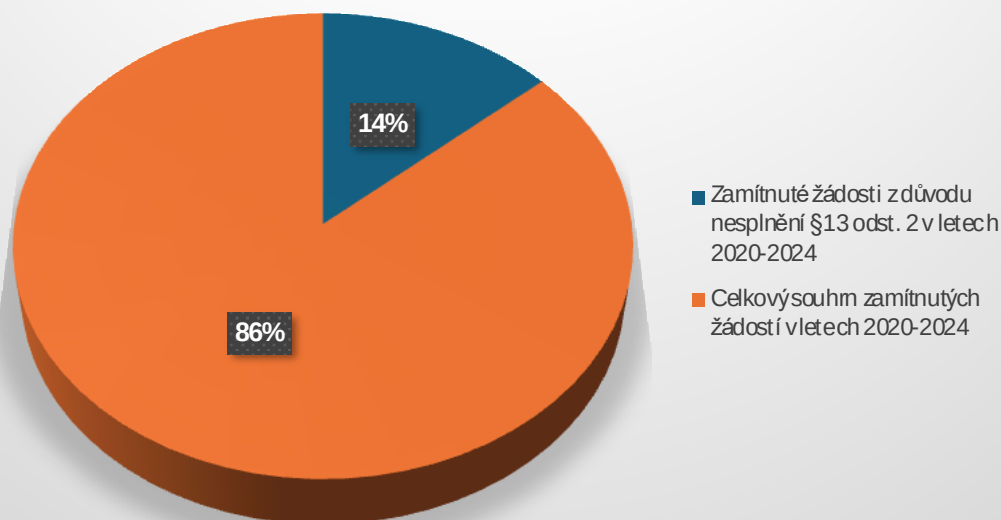
V předchozí podkapitole byla provedena analýza dat spočívající v počtu zamítnutých žádostí z důvodu bezpečnostní hrozby žadatele. Tudíž pro nesplnění podmínky dle ust. § 13 odst. 2 z. č. 186/2013Sb., o státním občanství České republiky.

*Graf č. 12 – vlastní zpracování autorky na základě dat ze
zprávy MV*

Graf č. 12 vyobrazuje podíl zamítnutých žádostí pro nesplnění výše uvedené podmínky pro udělení státního občanství České republiky, s celkovým počtem zamítnutí žádostí pro jednotlivé roky 2020 až 2024. Na grafu lze pozorovat, že v letech 2020 až 2023, tvoří četnost zamítnutí žádosti o udělení státního občanství České republiky s ohledem na bezpečnostní riziko, kolem 21-25%, tedy přibližně čtvrtinu z celkového počtu za daný rok. Nejmenší četnost rozhodnutí o zamítnutí žádosti o udělení státního občanství České republiky, bylo evidováno v roce 2024, kdy se jednalo o 10% z celkového počtu zamítnutých žádostí. Konkrétní data o zamítnutých žádostech o udělení státního občanství České republiky, bylo vyobrazeno v grafu č. 3, v předešlé podkapitole.

Zamítnuté žádosti z důvodu nesplnění § 13 odst. 2 v poměru k souhrnnému počtu všech zamítnutých žádostí v letech 2020-2024

*Graf č. 13 – vlastní zpracování autorky na základě dat ze
zprávy MV*

Graf č. 13 vyobrazuje poměr počtu zamítnutých žádostí z důvodu bezpečnostní hrozby, vůči počtu zamítnutých žádostí pro nesplnění všech zbývajících podmínek pro udělení státního občanství České republiky. Získané data poukazují na skutečnost, že v letech 2020-2024 byl podíl zamítnutých žádostí z důvodu ohrožení bezpečnosti 14%, z celkového počtu zamítnutých žádostí o udělení státního občanství České republiky. V uvedený časový interval bylo evidováno 116 zamítnutých žádostí pro nesplnění podmínky, uvedené v ust. § 13 odst. 2 z.č. 186/2013Sb. o státním občanství České republiky. Celkem bylo o zamítnutí žádosti o udělení státního občanství rozhodnuto v 737 případech.

5.2 Analýza rozhodnutí správního orgánu ve věci žádosti o udělení státního občanství České republiky

Další část výzkumu se rozhodla autorka práce věnovat kvalitativní analýze rozhodovací praxi správního orgánu, v tomto případě Ministerstva Vnitra, ve věci

zamítnutí žádosti o udělení státního občanství z důvodu ohrožení bezpečnosti, v souladu s ust. § 13 odst. 2 z.č. 186/2013Sb., o státním občanství České republiky.

Provedenou rešerší v otevřených zdrojích bylo zajištěno několik rozhodnutí o zamítnutí udělení státního občanství České republiky pro výše uvedený bezpečnostní důvod, avšak vzhledem k povaze shodného odůvodnění byly pro tuto podkapitolu využity pouze dvě rozhodnutí. První rozhodnutí se týká zamítnutí žádosti o udělení státního občanství České republiky ze strany Ministerstva vnitra, kterou podal občan Arménie, a to z důvodu ohrožení bezpečnosti České republiky. Druhé rozhodnutí vydal ministr vnitra, ve věci podaného rozkladu proti zamítavému rozhodnutí Ministerstva vnitra žádosti o udělení státního občanství České republiky, občance Ruské federace. Předmětem je rovněž zamítnutí žádosti z důvodu ohrožení bezpečnosti České republiky.

5.2.1 Analýza rozhodnutí o zamítnutí žádosti o udělení státního občanství České republiky

První rozhodnutí, které autorka práce vyhodnotila jako zájmové, je rozhodnutí Ministerstva Vnitra, ze dne 20.12.2018, kterou podal občan Arménie přičemž bylo rozhodnuto, že žádost občana Arménie, o udělení státního občanství České republiky se zamítá podle § 51 odst. 3 z. č. 500/2004 Sb., správní řád, s odkazem na ust. § 13 odst. 2 zákona o státním občanství České republiky.

Analýzou bylo zjištěno, že ustálenou praxí správního orgánu je postup v souladu s ust. § 51 odst. 3 z. č. 500/2004 Sb., správní řád, podle kterého může správní orgán postupovat tak, že jakmile zjistí skutečnost, pro kterou není možné žádosti vyhovět, neprovádí další dokazování a žádost zamítne. Skutečnost, zdali žadatel o udělení státního občanství představuje bezpečnostní riziko pro Českou republiku, ověřuje správní orgán užitím ust. § 22 odst. 3 z. č. 186/2013Sb., o státním občanství České republiky. Využitím tohoto oprávnění zjistí od Policie České republiky nebo od zpravodajských služeb, případnou bezpečnostní hrozbu, kterou žadatel představuje.

Odůvodnění rozhodnutí správního orgánu vykazuje velice strohý charakter, jelikož důvody, pro které představuje žadatel bezpečnostní riziko pro Českou republiku, nemohou být součástí spisového materiálu. Hlavním důvodem bývá skutečnost, že písemnosti, které dokazují bezpečnostní riziko ze strany žadatele, zpravidla podléhají režimu utajení.

V analyzovaném rozhodnutí správní orgán v závěru konstatuje: „*V této souvislosti tak bylo zjištěno, že s odkazem na ustanovení § 13 odst. 2 zákona o státním občanství České republiky nelze žádosti jmenovaného vyhovět a žádost se proto zamítá z důvodu ohrožení bezpečnosti státu.*“ V samotném závěru je obsaženo poučení žadatele, které spočívá v oprávnění podat proti rozhodnutí správního orgánu rozklad ministru vnitra. Tomuto rozhodnutí se bude autorka práce věnovat v následující podkapitole.

5.2.2 Analýza rozhodnutí o zamítnutí rozkladu proti rozhodnutí o zamítnutí udělení státního občanství České republiky

Druhé analyzované rozhodnutí bylo autorkou vybráno rozhodnutí ministra vnitra, jako příslušného správního orgánu o rozkladu dle ustanovení § 152 odst. 2 z č. 500/2004 Sb., správní řád, ze dne 14.1.2016. V předmětném rozhodnutí přezkoumal podaný rozklad, který podala žadatelka, občanka Ruské federace, který podala proti rozhodnutí Ministerstva Vnitra, které zamítlo její žádost o udělení státního občanství České republiky z důvodu, že představuje bezpečnostní hrozbu pro Českou republiku, s odkazem na ustanovení § 22 odst. 3 z. č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky. V tomto konkrétním rozhodnutí bylo ministrem vnitra rozhodnuto o zamítnutí rozkladu.

Předmětný rozklad obsahuje detailní odůvodnění, ve kterém správní orgán zhodnotil splněné podmínky k udělení státního občanství České republiky. Dále bylo správním orgánem deklarováno, že přistoupilo k realizaci vyžádání stanovisek Policie České republiky a zpravodajských služeb, v souladu s ust. § 22 odst. 3 zákona o státním občanství České republiky, přičemž vyšlo najevo, že žadatelka ohrožuje bezpečnost České republiky.

Žadatelka namítala několik zdánlivě relevantních důvodů, první z námitek směřovala k porušení práva na spravedlivý proces, dle čl. 36 Listiny základních práv a svobod, druhá na porušení čl. 11 Evropské úmluvy o státním občanství a ve třetí námitce zpochybnila režim utajení stanovisek Policie ČR a zpravodajských služeb dle zákona č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a bezpečnostní způsobilosti. Ministr vnitra se řádně vyjádřil ke všem námitkám žadatelky a v závěru rozhodnutí uvedl, že „*vzal v úvahu, jaký dopad může mít pro žadatelku skutečnost, že jí nebude státní občanství České republiky uděleno a jaké by naopak mohly být případné negativní dopady pro Českou republiku, pokud by žadatelce její občanství uděleno bylo. Po posouzení všech*

těchto skutečností dospěl k závěru, že bezpečnostní riziko u žadatelky přetrvává a je takového charakteru, že brání udělení státního občanství české republiky žadatelce.“

5.3 Výsledek a shrnutí výzkumu

Původně zamýšlený kvalitativní výzkum založený na polostrukturovaném rozhovoru se zaměstnancem Odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra byl autorkou sice proveden, ale nevedl k relevantním zjištěním v kontextu bezpečnostních aspektů udělení státního občanství České republiky. Autorkou byl vyhodnocen jako nevhodná metoda pro výzkum a tato skutečnost vedla autorku k provedení analýzy, a to jak dat zamítnutých žádostí o udělení státního občanství České republiky v období let 2020-2024, tak i analýzu rozhodnutí správního orgánu, kterými bylo zamítnuto udělení státního občanství České republiky. Z uvedených důvodů se autorka odklonila od avizované metody kvalitativního výzkumu, jak uváděla v zadání bakalářské práce. Kvůli těmto zjevným důvodům byl vyhodnocen alternativní výzkumný přístup spočívající v analýze dostupných dat a rozhodnutí Ministerstva vnitra a ministra vnitra týkajících se zamítavých rozhodnutí o žádostech o státní občanství v období let 2020–2024 jako žádoucím, s vyšším potenciálem akademické hodnoty.

Cílem výzkumu bylo identifikovat četnost důvody zamítnutí žádostí a analyzovat rozhodovací praxi správního orgánu, a to především s ohledem na případy, v nichž bylo rozhodnuto o zamítnutí kvůli ohrožení bezpečnosti České republiky. První fáze výzkumu měla kvantitativní charakter, přičemž byly analyzovány data Ministerstva vnitra, které byly vyobrazeny pomocí grafů se zaměřením na jednotlivé nesplněné podmínky pro udělení státního občanství České republiky, a to v období let 2020-2024. Tyto výsledky umožnily popsat rozsah zamítavých rozhodnutí a jejich podíl na celkovém počtu podaných žádostí.

Ve druhé fázi byla provedena kvalitativní obsahová analýza vybraných rozhodnutí, která se týkala zamítnutí žádosti z ohrožení bezpečnosti České republiky. Výběr dokumentů k analýze byl proveden cíleně tak, aby reflektoval tematické zaměření práce. Analýza se soustředila na argumentační rámce, strukturu odůvodnění a identifikaci vzorců v rozhodovacím procesu. Výzkum tak propojuje kvantitativní a kvalitativní přístup a přináší hlubší porozumění rozhodovací praxi správních orgánů v oblasti udělování státního občanství České republiky.

V úvodní kapitole bakalářské práce, formulovala autorka práce výzkumnou otázku pro zkvalitnění samotného výzkumu:

- Jaká je četnost zamítnutí žádosti o udělení státního občanství České republiky z důvodu ohrožení bezpečnosti?

V podkapitole č. 5.1.1 se autorka práce zaměřila na objasnění této výzkumné otázky. Užitím výzkumné otázky bylo možné vhodně koncipovat výzkumnou část práce. V průběhu výzkumu bylo zjištěno, že rozhodnutí o zamítnutí žádosti udělení státního občanství České republiky z důvodu, že žadatel ohrožuje bezpečnost státu, představuje 14% procent ze všech žádostí o udělení státního občanství České republiky v období roku 2020 až 2024. Celkem bylo evidováno 116 zamítnutých žádostí, z celkových 737.

Pro upřesnění směru a formy výzkumu byla autorkou formulována následující hypotéza:

- Současná právní úprava k udělení státního občanství České republiky je nastavena vhodným způsobem a nevyžaduje změnu.

Pro řádné zpracování bakalářské práce, musela autorka nastudovat značné množství odborné literatury České republiky a zpravodajských služeb. Předmětná stanoviska nejsou předmětem literatury, právních předpisů, judikatury a provést rozsáhlá šetření za účelem získání hlubšího porozumění problematice bakalářské práce, tedy bezpečnostních aspektů pro získání státního občanství České republiky. Před samotným začátkem pracování bakalářské práce se autorka poněkud skepticky stavěla k efektivitě současné právní úpravy. Při vlastním zpracování práce však došla k přesvědčení, že současná právní úprava je sice velmi přísná, ale velmi žádoucím způsobem nastavena. V případě zjištění, že konkrétní žadatel ohrožuje bezpečnost České republiky, správní orgán rozhodne o zamítnutí žádosti o udělení státního občanství České republiky s pouhým konstatováním, že žadatel nesplňuje podmínku, uvedenou v ust. § 13 odst. 2 z. č. 186/2013Sb., o státním občanství České republiky, což bylo zjištěno realizací oprávnění v ust. § 22 odst. 3 z. č. 186/2013Sb., o státním občanství České republiky, kterým si správní orgán vyžádal stanoviska Policie spisu a žadatel nemá právo se s nimi seznámit, především z důvodu možného utajeného režimu jednotlivých informací. Na udělení státního občanství České republiky není právní nárok a rozhodnutí správního orgánu

s ohledem na bezpečnostní riziko je vyloučeno ze soudního přezkumu. Takto rigidní právní úprava postupu udělení státního občanství České republiky, považuje autorka práce jako zcela žádoucí a přiklání se k názoru, že nevyžaduje změnu. Stanovená hypotéza byla zcela potvrzena.

ZÁVĚR

Bakalářská práce si kladla za cíl analyzovat a zhodnotit právní úpravu a praktickou realizaci procesu nabývání státního občanství České republiky, a to především z pohledu bezpečnostních aspektů, které jsou s tímto institutem neoddělitelně spjaty. Bylo opakovaně zdůrazněno, že státní občanství není pouhou formální kategorií, nýbrž právním statutem, který zakládá základní rámec vzájemného vztahu mezi státem a jednotlivcem. Tento vztah přináší široké spektrum práv a povinností a zároveň představuje významný nástroj státní suverenity a ochrany veřejného pořádku.

Práce se v teoretické části zaměřila na popis základních forem nabývání státního občanství České republiky, přičemž byla zvláštní pozornost věnována nabytí občanství udělením. Tato forma představuje nejsložitější a zároveň nejcitlivější postup, neboť stát v jejím rámci aktivně rozhoduje, zda žadatele přijme mezi své občany. Tento akt státní moci s sebou proto nese řadu podmínek a kontrolních mechanismů, které mají zaručit, že do okruhu státních občanů nebude přijat nikdo, kdo by mohl představovat bezpečnostní riziko či ohrožení demokratických základů České republiky.

Významnou součástí práce byla rovněž analýza jednotlivých podmínek pro udělení občanství, jako je délka trvalého pobytu, prokázání integrace do společnosti, znalost českého jazyka a reálií nebo bezúhonnost žadatele. Tyto podmínky mají klíčový význam nejen z hlediska řádného fungování institutu občanství, ale především z hlediska prevence nežádoucích bezpečnostních rizik. Zvláštní důraz byl položen na zkoumání role Ministerstva vnitra a spolupráce s bezpečnostními složkami, které společně zajišťují prověřování žadatelů a mají pravomoc v odůvodněných případech žádost o občanství zamítnout.

Empirická část práce se soustředila na rozbor statistických dat a konkrétní rozhodovací praxe Ministerstva vnitra za období posledních let. Bylo zjištěno, že většina žádostí o udělení státního občanství je zamítnuta z důvodů nesplnění formálních podmínek, zejména nedostatečné délky pobytu nebo neprokázané integrace. Z pohledu bezpečnostních důvodů tvoří tato kategorie zamítnutých žádostí relativně malý podíl, nicméně jejich význam je pro ochranu bezpečnostních zájmů České republiky zásadní. Práce doložila, že v případech, kdy existují oprávněné obavy z možného ohrožení státu,

jsou tyto žádosti důsledně zamítány a příslušné orgány využívají všechny dostupné prostředky k jejich prověření.

Závěrem lze konstatovat, že výsledky práce potvrdily původní hypotézu, že stávající právní rámec pro udělování státního občanství je z hlediska zajištění bezpečnosti České republiky dostatečný a funkční. Současně však bylo poukázáno na některé problematické aspekty, zejména omezené možnosti soudního přezkumu v případech, kdy zamítnutí žádosti vychází z utajovaných informací. Tento prvek vyvolává diskusi o rovnováze mezi ochranou státní bezpečnosti a právem žadatele na spravedlivý proces a transparentní odůvodnění rozhodnutí.

Práce zároveň ukázala, že institut státního občanství nelze vnímat izolovaně, ale je třeba jej chápat v širších souvislostech současného migračního a bezpečnostního prostředí. Vzhledem k aktuálním globálním výzvám, jako jsou rostoucí migrační pohyby, mezinárodní terorismus nebo hybridní hrozby, lze předpokládat, že důraz na bezpečnostní prověřování žadatelů bude i nadále sílit. Přesto je nezbytné dbát na to, aby byla zachována proporcionalita mezi ochranou státu a základními právy jednotlivců.

Autorka práce považuje za vhodné doporučit, aby byly i do budoucna sledovány aplikační obtíže v oblasti rozhodování o občanství, a aby byly průběžně vyhodnocovány i mezinárodní trendy v oblasti státoobčanského práva. Diskuse o možnostech posílení transparentnosti, zkvalitnění informovanosti žadatelů nebo metodického vedení pracovníků správních orgánů může napomoci k udržení vysoké míry právní jistoty a posílení důvěry veřejnosti ve spravedlivé a odpovědné rozhodování státu.

S ohledem na zjištěné skutečnosti lze uzavřít, že institut státního občanství zůstává i v 21. století nejen symbolem příslušnosti ke státu, ale zároveň významným nástrojem k ochraně jeho bezpečnostních, politických a společenských hodnot. Důsledné uplatňování zákonných podmínek, odpovědné rozhodování a spolupráce se všemi relevantními aktéry jsou i nadále zárukou, že tento institut bude plnit svůj účel a bude chránit zájmy České republiky i jejích občanů.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literární zdroje

1. BAUBÖCK R., PERCHINIG B., SIEVERS W. (EDS.). *Citizenship Policies in the New Europe – Expanded and Updated Edition*. Amsterdam University Press 2009. 464 s. ISBN 978-90-8964-108-3
2. CELUNOVA, J., a TVRDÍKOVÁ, S. *Česká republika - Průvodce tradicemi a životním stylem Naturalizace v České republice*. 1. vydání. Jesenice: Nakladatelství Ekopress, 2025. 157 s. ISBN 978-80-87865-87-3.
3. EMMERT, F. *Dvojí občanství v českém právu*. 2. vydání. Právní instituty. Praha: C.H. Beck, 2014. 144 s. ISBN 978-80-7400-284-7.
4. EMMERT, F. *Státní občanství na území České republiky v minulosti a současnosti*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství Leges, 2016. 216 s. ISBN 978-80-7502-163-2.
5. HENDL, J., *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 3. vyd. Praha: Portál, 2012. 408 s. ISBN 978-80-262-0219-6.
6. KANDALEC, P. *Naturalizace v České republice*. Praha: Wolters Kluwer, Právní monografie (Wolters Kluwer ČR), 2018. 244 s. ISBN 978-80-7598-062-5.
7. KÖRBL, H. *Zákon o státním občanství*. Praha: C.H. Beck, 2019. 315 s. ISBN 978-80-7400-736-1
8. KUBEČKOVÁ, M. *Občanství EU a vybrané aspekty jeho vlivu na ČR*. Praha: Národohospodářský ústav Josefa Hlávky, 2010. 121 s. ISBN 978-80-86729-55-8.
9. KINDLOVÁ, M. *Ústavnost soudní výluky u neudělení státního občanství z důvodu ohrožení bezpečnosti státu*. In *Správní právo*. 2015, roč. XLVIII, č. 7-8, 404 s. ISSN 0139-6005.
10. PAVLÍČEK, V. *Ústavní právo a státověda*. II. díl, Ústavní právo České republiky. 2. aktualizované vydání. Student. Praha: Leges, 2015. 1152 s. ISBN 978-80-7502-084-0.
11. PEČENÝ, P. a kolektiv. *Připravujeme se ke zkoušce z českého jazyka pro účely udělování státního občanství ČR*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2023. 124 s. ISBN 978-80-246-5322-8
12. SVOBODOVÁ, M. *Občanství Evropské unie*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství Auditorium, 2021. 360 s. ISBN 978-80-87284-89-6.

13. ŠTURMA, P. a TYMOFEYEVA, A. (ed.). *Státní občanství v kontextu vývoje lidských práv*. Studie z lidských práv. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 2017. 239 s. ISBN 978-80-87975-66-4.
14. VALÁŠEK, M. a KUČERA, V. *Státní občanství*. Praha: Nakladatelství Linde, 2006. 287 s. ISBN 80-7201-625-3.
15. VLČKOVÁ, A. *Zákon o pobytů cizinců na území České republiky a související předpisy*. Praha: Nakladatelství Eurounion, 2003. 416 s. ISBN 80-7317-024-8.
16. ŽÁK KRZYŽANKOVÁ, K. KÜHN, Z. BERAN, K. MARŠÁLEK, P. a WINTR, J. et al. (ed.). *Právo jako multidimenzionální fenomén: pocta Aleši Gerlochovi k 65. narozeninám*. Kapitola: Státní občanství jako obrana jednotlivce, jako obrana státu. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2020. 800 s. ISBN 978-80-7380-797-9.

Elektronické zdroje

Státní občanství, dostupné na internetu : <https://portal.gov.cz/sluzby-vs/udeleni-statniho-obcanstvi-cr-S10108> [citováno 2025.01.25]

Sněmovní tisk 827/0. Vládní návrh zákona o státním občanství České republiky [online]. [cit.2025-25-04]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=6&ct=827&ct1=0>

Ius Sanguinus, dostupné na internetu : https://home-affairs.ec.europa.eu/networks/european-migration-network-emn/emn-asylum-and-migration-glossary/glossary/ius-sanguinis_en [citováno 2025.01.28]

Ius Soli, dostupné na internetu : https://home-affairs.ec.europa.eu/networks/european-migration-network-emn/emn-asylum-and-migration-glossary/glossary/ius-soli_en [citováno 2025.01.28]

Sněmovní tisk 585/0 Novela z. o státním občanství ČR [online]. [cit. 2025-20-04]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=9&CT=585&CT1=0>

Dvojitý státní občanství, dostupné na internetu : https://mzv.gov.cz/paris/cz/konzularni_informace/konzularni_agenda_matricni_overovaci/statni_obcanstvi_cr/dvoji_obcanstvi/index.html [citováno 2025.20.02]

Udělení státního občanství dostupné na <https://mv.gov.cz/clanek/udeleni-statniho-obcanstvi-ceske-republiky.aspx> [online]. [cit.2025-28-04]

Dokument Ministerstva Vnitra o poskytnutí informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, ze dne 21.11.2024, dostupný na: <https://mv.gov.cz/fondyeu/clanek/poskytnuti-informace-statistika-zamitnuti-zadosti-o-udeleni-statniho-obcanstvi-ceske-republiky.aspx> [cit.2025-28-05]

Legislativní dokumenty

EVROPSKÁ ÚMLUVA o státním občanství. Štrasburk: Rada Evropy, 1997. ETS No. 166.

SMĚRNICE Rady Evropy 2003/109/ES čl. 9 a 12, ze dne 25. listopadu 2003

ÚSTAVNÍ ZÁKON č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

ÚSTAVNÍ ZÁKON č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů.

ZÁKON č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky.

ZÁKON č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů.

ZÁKON č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti.

ZÁKON č. 500/2004 Sb., správní řád.

ZÁKON č. 207/2019Sb., Článek I, bod 1 kterým se mění zákon č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů

USNESENÍ senátu Ústavního soudu ze dne 31. října 2016, sp. zn. ÚS 2660/15. In: Sbírka nálezů a usnesení Ústavního soudu. Brno: Ústavní soud, 2016.

ROZSUDEK Nejvyššího správního soudu ze dne 25. března 2021, č. j. 1 As 486/2020–37. In: Nejvyšší správní soud. [online]. Dostupné z: <https://www.nssoud.cz>

NÁLEZ Ústavního soudu ze dne 29. září 2020, sp. zn. III. ÚS 22/20. In: Sbírka nálezů a usnesení Ústavního soudu. Brno: Ústavní soud, 2020, bod 40.

NÁLEZ Ústavního soudu ze dne 2. července 2019, sp. zn. Pl. ÚS 39/17. In: Sbírka nálezů a usnesení Ústavního soudu. Brno: Ústavní soud, 2019.

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1 - Rozhodnutí Ministerstva Vnitra ve věci žádosti o udělení státního občanství České republiky ze dne 20.12.2018	60
Příloha 2 - Rozhodnutí ministra vnitra ve věci rozkladu ze dne 14.1.2016	61

Přílohy

Příloha 1 - Rozhodnutí Ministerstva Vnitra ve věci žádosti o udělení státního občanství České republiky ze dne 20.12.2018

Administrace v České republice KGA15-076266
podle zákona č. 186/2013 Sb.

proc. č.: 1114

MINISTERSTVO VNITRA
Odbor všeobecné správy
Oddělení státního občanství a matrik
náměstí Hrdinů 3, 140 21 Praha 4

Č.j.: VS-2511/835.3/2-2004

Praha 20.12.2018

Rozhodnutí

Ministerstvo vnitra rozhodlo ve věci žádosti o udělení státního občanství České republiky, kterou podal nar. Jerevan-Arménie, státní občan Arménie, trvale bytem: podle § 11 a násl. zákona č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky), t a k t o:

žádost výše jmenovaného o udělení státního občanství České republiky **se zamítá** podle § 51 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), v souladu s ustanovením § 13 odst. 2 zákona o státním občanství České republiky.

Odůvodnění

Na základě žádosti výše jmenovaného bylo dne 4.5.2015 zahájeno správní řízení ve věci udělení státního občanství České republiky. Žádost o udělení státního občanství České republiky byla podána prostřednictvím Úřadu městské části Praha 3. Ministerstvu vnitra byla žádost doručena dne 28.5.2015.

Ministerstvo vnitra žadatele v souladu s ustanovením § 47 správního řádu informovalo, že bylo zahájeno správní řízení o jeho žádosti o udělení státního občanství České republiky. V souladu s ustanovením § 36 a § 38 správního řádu byl jmenovaný poučen, že má právo nahlížet do spisu, navrhnout důkazy, činit jiné návrhy po celou dobu řízení až do vydání rozhodnutí a vyjádřit v řízení své stanovisko, včetně vyjádření se k podkladům rozhodnutí. Dále byl informován, že ve věci jeho žádosti o udělení státního občanství České republiky již byly shromážděny všechny podklady nezbytné pro vydání rozhodnutí a o žádosti bude rozhodnuto. Oznámení převzal žadatel osobně dne 15.12.2016 a osobně se seznámil s obsahem spisu na Ministerstvu vnitra dne 19.12.2016.

Podle ustanovení § 13 odst. 2 zákona o státním občanství České republiky nelze státní občanství České republiky udělit žadateli, který ohrožuje bezpečnost státu, jeho svrchovanost a územní celistvost, demokratické základy, životy, zdraví, nebo majetkové hodnoty.

Podle ustanovení § 22 odst. 3 zákona o státním občanství České republiky si k žádosti o udělení státního občanství České republiky, kterou podal žadatel starší 15 let, Ministerstvo vnitra vyžádá stanoviska Policie České republiky a zpravodajských služeb České republiky. Tato stanoviska se nestávají součástí spisu, pokud obsahují utajované informace. V případě, že v řízení vyjde na základě stanoviska Policie České republiky nebo zpravodajské služby, které obsahuje utajované informace, najevo, že žadatel ohrožuje bezpečnost státu, jeho svrchovanost a územní celistvost, demokratické základy, životy, zdraví, nebo

Příloha 2 - Rozhodnutí ministra vnitra ve věci rozkladu ze dne 14.1.2016

BS

**Dodatečně anonymizováno
v souladu s GDPR**

**Ministr vnitra
Milan Chovanec**

Toto rozhodnutí nabylo právní moci
dne: 14. 1. 2016
podpis: [podpis]

MVC RP013F2HN

V Praze **14. ledna 2016**
Č. j.: **MV-1007906-7/MV-2015**

Naturalizace v České republice (GA15-076265)
pod vyhláškou č. 106/2013 Sb.

prac. č.: **0722 r**

Rozhodnutí

Ministr vnitra jako příslušný správní orgán podle ustanovení § 152 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „správní řád“), přezkoumal na základě včasného rozkladu, který podala nar. Jerevan - Arménie, státní občanka **Ruské federace**, (dále jen „žadatelka“), trvale bytem v _____, právně zastoupena _____, advokátkou, se sídlem _____ a spol., advokátní kancelář, I. 1, rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru všeobecné správy, (dále jen „Ministerstvo vnitra“), ze dne 27. 5. 2015, č. j.: VS-8244/835.3/2-2014, kterým nabylo podle ustanovení **§ 22 odst. 3** zákona č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky), vyhověno její žádosti o udělení státního občanství České republiky, (dále jen „žádost“), a rozhodl takto:

Podle ustanovení § 152 odst. 6 písm. b) správního řádu rozklad **zamítá**.

Odůvodnění:

I.

Žadatelka podala dne 6. 8. 2014 prostřednictvím Úřadu městské části Praha 7 žádost o udělení státního občanství České republiky, Ministerstvu vnitra došla předmetná žádost dne 4. 9. 2014. Je vdaná za státního občana Ruské federace, který o udělení státního občanství České republiky nežádá. Má syna, který státní občanství České republiky nabytí prohlášením podle § 35 ve spojení s § 73 zákona o státním občanství České republiky.

Usnesením Ministerstva vnitra ze dne 23. 3. 2015 bylo správní řízení o žádosti jmenované o udělení státního občanství České republiky podle § 34 odst. 1 písm. a) správního řádu přerušeno na dobu 30 dnů od doručení tohoto usnesení a zároveň byla žadatelka vyzvána, aby odstranila nedostatky žádosti doložením dokladů specifikovaných v odůvodnění usnesení. V souladu s § 47 správního řádu byla žadatelka zároveň informována o tom, že dne 6. 8. 2014 bylo zahájeno správní řízení o její žádosti o udělení státního občanství České republiky. Tímto usnesením byla rovněž poučena o svých procesních právech ve smyslu § 36 a § 38 správního řádu, dle nichž má právo nahlížet do spisů, navrhnout důkazy, činit jiné návrhy po celou dobu řízení až do vyčáání rozhodnutí a má právo vyjádřit v řízení své stanovisko včetně vyjádření se k podkladům rozhodnutí.

Vypraveno dne:

21-01-2016

dr. Kachytkova